

Megjelen minden
vasárnapon.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagy-Beeskereken, hová az elő-
fizetési penzek és ígatási díjak
küldendők.

TORONTÁL.

Előfizetési árak:

Egész évre 6 frt - kr.
Fél évre . 3 frt - kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 10 kr.

Vegyestartalmu hetilap. — A vármegye közlönye.

Hirdetések és melléletek minden nyelven vétetnek fel a kiadóhivatalban. Keretik az ígatási díjakat az ígatmányokkal együtt legelőbb *pentek délig* beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétethetnek.

Magán hirdetések: A 3-hasabos garmondosor első hirdetésnél 6 kr., többszörinél 4 kr. Kincstári illeték minden egyes beigatásért 30 kr.

Hivatalos hirdetések: A nagym. kir. belügyministerium határozata értelmében a hivatalos hirdetések *bermentes és előlezesen beküldendő közlési díja* 1875. év első napjától kezdve következőleg állapították meg:

100 szög egyszer közlve és egy a hirdetést igazoló lap	frt 1-67
200 - - - - -	- 2-67
300 - - - - -	- 3-67

és így tovább minden megkezdett 100 szögért 1 frttal több.

Alulírt kiadóhivatalnak van szerencséje, a tek. szolgabíró-hivataloknak, közsegeknek és magán hirdetőknél tudtára adni, hogy nem helybeli hirdetések csak akkor vétetnek fel legyenek bár azok hivatalos vagy magán hirdetések, ha a hirdetési díjat az itt közölt tarifa szerint a hirdetéssel együtt beküldik, vagy pedig kötelezik magukat, a kiadóhivatal által *utánét* mellett feladott nyugtat és támpeldányt a postán mindenkor kiváltani.

A „Torontál” kiadóhivatala.

Fenséges

Valéria főhercegnő
nászára.

1890 július hó 31-én.

Édes magyar hazánk'
Ifju szép virága,
Kinek ma nyíltott egy
Uj élet világa.

A szülők öröme,
Országunknak éke,
Fénylő koronánknak
Egyik büszkesége.

Szívben és lélekben
Mindég hí leányunk,
Kit közel és távol
Szeretettel áldunk.

Kedves főhercegünk,
Kiváló férjeddél,
A kit boldogítál
Sziveddel s kezeddél.

Áldást s üdvetadó
Legyen a pályátok,
Bánat és gyötrelm
Ne férjen hozzátok.

Boldogság és öröm
Környezze a fészket,
Melyet elfoglalni,
Szerelmétök készlet.

S a mint mi magyarok
Szeretünk Titeket,
Szeresse hazánkat
Viszont a szívetek!

Lauka Gusztáv.

Az aradi kiállítás.

Augusztus hó 2-án nyílik meg az Aradon rendezett „alföldi és dél-magyarországi általános kiállítás” Baross Gábor kereskedelemügyi minster védnöksége alatt. E rendszeresen előkészített kiállítás komoly közgazdasági fontossággal bír s bizonyára országos elismerést fog szerezni Arad városának, mely délvidékünk egyik legkiválóbb emporiuma. — A kecskeméti, szegedi, székesfehérvári, deési, szombathelyi és pécsi vidéki kiállítások s az 1885-iki budapesti országos kiállítás nagy erkölcsi sikere buzdította Arad város lelkes közönségét, hogy a tizenhárom vértanu szobrának ez év okt. 6-án történő leleplezése alkalmából a kegyelet ünnepét a munka ünnepeivel kapcsolja egybe. A kiállítás rendező bizottsága egyszersmind gon-

doskodott arról is, hogy a kiállítással kapcsolatban a kereskedő, iparos és gazdasági gyűlések sorozatával a látogatottságot fokozza és így nem csak gazdasági, de kulturális és társadalmi szempontból is jelentékeny siker fogja koronázni fáradságukat.

A kiállítás az aradi és temesvári kereskedelmi és iparkamarák területét, tehát az ország azt a részét öleli fel, melyet a Királyhágó, a Kőrös folyó, a Tisza vize s délen a Duna határol. Gazdag és változatos termelésű terület, mely hálás anyagot nyújt a kiállítás rendezőinek. Dicsérettel említhetjük fel, hogy a hálás anyagot eléggé fel is használták a rendezők és a jövő hó 2-án megnyíló kiállítás érdemes lesz nemcsak a megtekintésre, de a tanulmányozásra is. Igaz nem nagy az egész vállalat, kiállítóinak száma csak másfélezer körül van, épületei ideiglenes jellegűek, de az utóbbi években rendezett vidéki kiállításokkal minden tekintetben ki fogja állani a versenyt.

A kiállítás tágas téren és hozzá csatlakozó parkban a Maros partján úgy van elhelyezve, hogy az kellő közepén van a városnak s annak főterétől néhány lépésnyire menve, a kiállítás díszes főkapuja elé jutunk. A nagy iparcsarnok 2000 négyszög méter térfogatu hosszcsarnok s négy tornyán

A TORONTÁL TÁRCZÁJA.

Egy légy.

(Saison-történet.)

Irta: Kp. Kovács László.

Hájas Márton uramnak éppen az orra hegyére kívánczolt egy légy. Márton pedig tudvalevőleg szörnyen ideges ember volt. A légy annál nagyobb vétet követett el, mert Hájas uramat délutáni álmában merészelte háborgatni, s hogy valóban háborgatta, tanusította azon éktelen ordítás, melylyel az alvó orozslán sem üdvözölte volna különben azon kedves teremtményt, mely őt nyugalmából felzavarta.

Hájas uram azonban úgy vélte, hogy a légy nem fog még egyszer ily elitelendő dolgot cselekedni, s a fal felé fordulván tovább horkolt. A légynek mindazonáltal fölötte megtetszhetek az urambátyán orrán viruló bibircsek s kiváló vonzalmát nem nyilváníthatván másféleképpen, vissza-vissza szállt egy-egy rövidke sétára. Végre is bosszus kiáltással riadt fel Hájas Márton, nyilvános jelétül annak, hogy már megelégette a mulatságot. Kezeit ökölre fogta s rémréges dörömböléssel adta tudtokra a ház lakóinak ébrenlétét.

— Hol az a légy? Hol van? . . . Felakasztom, megölöm, megölöm!

A légy azonban úgy látszik tudtára ébredt

bűnös voltának s jobbnak találta a felsőbb régióba szállni, hol ugyanis illendőképpen letelepedvén a szekrény sarkán, egykedvűen bámult alá Hájas uram arculatjára, mely domboru lett s lelapult, olyan formán, mint a hullámozó tenger, valószínűleg azon egyszerű oknál fogva, mert Hájas uram haragjában éktelenül fújt es tombolt.

— Asszony, asszony! hol az a légy? hadd aprítsam szét . . . szörnyűség, ez bosszantó! Hát sohasem lehet a legyekről nyugton maradni?

Léptei alatt megrendült a padló. Kidülledő szemével jobbra is, balra is nézett s nagy kezeit ökölre szoritván, iszonyuan szitkozódott.

Ha valaki talán előbb zajongott a házbéliek közül, úgy most az is mélységes hallgatásba merült. Mint a nyári vihar közeledtére elnémul a táj, a madárcsók abba hagyják kedves csicseregésüket, az erdő lakói félénk nyüzsitéssel odukba vonulnak s a nyomasztó csendben csak a zöld béka brekegése hallik: úgy lőn mélységes csend Hájas uram portáján is. Minden elhallgatott Csak Hájas Márton öblös hangja zugott, mint a bömbölő vihar.

— Hát asszony, hol az a légy? Már te se halgatsz a jó szóra, nem engedelmeseled, megsüketültél? . . . iszonyu, iszonyu!

Végre is kimerülten rogyott le egy karosszékbe. Homlokáról nagy cseppekben csurgott az izzadság, arca piros volt s szemei vérben usztak. Egész teste izgatott-

ságtól remegett s melle zihált. — Jaj nekem, jaj nekem! — mondogatta. — Oda vagyok, megakarnak semmisíteni, elemésztenek háborítják nyugalmamat . . .

De semmi sem tarthat örökké. Hájas uram harangjának is egyszer csak vége szakadt. A karosszék támlájára vésett Morpheus csintalankodni kezdett vele. Oh mily boldogság is aludni! Ha tőle függene sohasem tenne mást mint aludni, félálomban ennék, öblös tölcseren töltenék bele a bort s aludni . . . Még híres ember is lehetne belőle, mint Gyömbér Jánosból, kit a félvilág megcsodált, oly gyönyörűségeset tudott egy huzamban aludni.

Hájas uram így zengette panaszait, míg végre Morpheus megsajnálta s álmokba ringatá. Eközben azonban a légy is meguntta e téltenséget. Észre vevén, hogy az ellenséges terület nincs kellőleg megvédve, kém-szemlére indult.

Hájas uram édes álmában oly boldog arcuzulatot vágott, akár csak Corregio rémek Ió-ja, a mint Jupiter csókjait élvezi. A légynek is megtetszett. Vannak állatok, melyek különös vonzalommal viseltetnek a művészetek iránt. A legyek például bármely lakásban legelőször is az olajfestményekre s a szobrokra telepednek, a pacsírták, vagy a rigók lelkes bámulói a dalművészetnek, a kis pókok előbujnak rejtekükből a zene hallatára; a majmok határozottan a mimikai művészet hívei. Nem is szölok ama kedves fölfedezésekről, melyeknek többször volt alkalmam örvendezni, hogy u. i. ha nyári

nappal trikolor leng, este villamos reflektorok szórják fényüket.

Ezen iparsarnokon kívül még hat nagyobb és tíz kisebb épületből áll a kiállítás, melynek fekvése igen kedvező s mely különösen az egyes kiállítási csoportok elhelyezése tekintetében sikerült. A mezőgazdaság és kertészet a bányászat és az agyagipar, — a gazdasági eszközök és gépek, — a kohászati és szeszipari termékek, az erdészet, — a kocsigyártás, a méhészet külön-külön csarnokokat és pavilonokat nyertek és azok mindenikébe gyűlnek már az aradi, aradmegyei, békés-, csanád-, hunyad-, temes-, torontál- és krassó-szörénymegyei kiállító tárgyai. Külön területen helyeztetnek el az állatkiállítások, melyekre szeptemberben kerül a sor s az ipartestületnek a kiállítással szomszédos palotája első emeletén a pótkiállítás s a művészeti és régészeti tárgyak és a szabadságharczi ereklyék kiállítása. Ez utolsó csoport a dolog természetéből folyólag országossá tétetvén, a hazai intézetek, testületek és magánosok vetekedtek egymással, hogy a birtokukban levő kincseket az ez alkalomra Aradra menő idegeneknek bemutassák; a szabadságharcznak sok eddig ismeretlen ereklyéje lesz itt kiállítva, melyek kétségkívül magokra vonják a közfigyelmet.

De gazdagok az ipari csarnokok is. Arad és Temesvár kiváló iparosain kívül, a kik az ipari fejlettségnek immár magas színvonalán állanak, a vidék iparossága nagy számban küld tárgyakat e kiállításra. Különösen két csarnokja lesz igen gazdag, vidéken alig várt meglepő hatású: vas- és fém ipari és a butoripari. A műlakatosság pompás darabokban lesz bemutatva, hogy pedig Aradon a lakberendezési ipar mily nagy haladást tett az utóbbi évtizedben, arról tizennégy interieur teend bizonyosságot.

Megfelelő tér lesz engedve a kiállít-

tásban a háziiparnak, mely hazánk délkeleti részében meglehetősen fejlettségnek örvend és igen sok családnak ad kenyeret. Ezt az osztályt a kiállítás bizottsága a népismerkedés érdekében akképen bővítette ki, hogy tizenegy szobafülkében a különböző népviseleti és lakviszonyokat is bemutatja. Lesz aradmegyei magyar szoba, csanád- megyei tót szoba, békésmegyei, hunyad- megyei, torontáli, krassó szörényi szobák, melyek berendezése és alakjai körül csoportosítottak az illető népháziiparának készítményei. Ily mértékben az ethnográfia a háziiparral kapcsolatban eddig vidéki kiállításokon fölévelve nem volt.

A gazdasági csarnokban négy gazdasági egyesület: az aradi, a békési, a csanádi és a hunyadi mutatják be gazdag kollektiókban az ország legaldottabb részének termelését, a II. csarnokban a nemes érem és fém, valamint a kő- és szénbányászatnak gyűjteményei, a csinos és izléssel épült erdészeti pavillonban pedig a délvidék erdészeti és fatermesztésének viszonyaival ismerkedhetünk meg.

Az egész terület villamos fényvel világítottatik s a kiállítási parkban állandóan katonai zenekar fog játszani.

A kiállítást az eddigi diszpozíciók szerint Baross Gábor kereskedelemügyi miniszter augusztus 2-án nyitja meg. Ugyan e napon veszi kezdetét a kereskedő ifjak országos kongresszusa, míg a méhészet országos közgyűlése aug. 15-én, az ipartestületek kongresszusa pedig szept. 7-én és 8-án lesz megtartva. Ezeket kívül több összejövetel s nagymérvű érdekes kirándulás van tervben.

A kiállítás bizottsága gondoskodott, hogy az odaérkező idegenek kényelmes és jutányos elhelyezésben részesüljenek. E célból szállásiroda létesített, melynél hatszáz szoba van bejelentve és nyilvántartva. Az iroda a pályaudvaron lesz, hol az érkező idegenek azonnal szállásjegyet kaphatnak. A lakás kéré-

dése tehát senkinek se okozhat aggodalmat, a ki a közelebbi időben Aradot meglátogatni szándékozik.

Megemlítjük végül, hogy a kiállítással sorsjáték van kapcsolatban, melynek hétezer forint értékű nyereményei közül az első 300 drb arany értéket képvisel. Az 50 kros sorsjegyek bizonyára nagy kelendőségnek fognak örvendeni.

Mindent összevéve, az aradi kiállítás megtekintése melegen ajánlítható mind azoknak, kik a közgazdasági törekvéseknek időről-időre bemutatni szokott eredményei iránt érdeklődnek s kik egy szépen fejlődő vidéki nagyvárossal olyankor kívánnak megismerkedni, midőn az ország népe ott ad egymásnak találkozót.

A „Délmagyarországi tanítóegylet“ XXIV. közgyűlése.*)

Karánsebes, 1890. júl. 16.

Huszonnegyedszer gyűltek össze immár Délmagyarország tanítói, a magyar kultúra buzgó apostolai, hogy ama szent ügy érdekében, melyet szolgálnak, a népnevelés érdekében értekezzenek.

Hogy e nemes kötelességök teljesítésében a szülők, a hatóságok, a társadalom rokonszenve és élénk érdeklődése mennyiben kíséri a „nemzet nap számomai“-t, fényes példája Karánsebes város vendégszerető polgársága, mely valódi magyar vendégszeretettel, igaz, őszinte örömmel üdvözölte a „Délmagyarországi tanítóegylet“ tagjait szép városa falai közt. Ez igaz öröm kifolyása volt ama lelkes fogadtatás is, melyben a f. hó 14-én délután érkezett tanítók részesültek.

A város nagyérdomű polgármestere Nemojan és az állami iskolák igazgatója, Bánfi, vezetése alatt az elszállásolási, a fogadó- és rendező-bizottságok tagjai, továbbá Füzfás tüzoltói parancsnok vezetése alatt a város önk. tüzoltói kara és díszes éljenző közönség fogadta a szép számmal érkezett vendégeket, kiket első sorban Nemojan ur üdvözölt lelkes, szívhez szóló szavakkal — A fényes fogadtatásért Schenk egyleti elnök mondott rövid köszönetet, mire a menet a

*) Mult lapunk számára megkésve érkezett hivatalos tudósítás!

éjeken kitétem a festett vásznakat a szabadba, másnap reggelre rendesen apró szunyogok és éji lepkék seregétől ellepve találtam azokat, melyek valószínűleg műértői szemle alá akarták venni a festett tájat vagy a levegőt vizsgálták meg, vajjon eléggé meleg-e s ilyenformán ragadtak a száradó festékekbe.

A légy tehát ismételtén Hájás uram orrának csucsára szállt. Ott pedig tudvalevőleg úgy viritottak a bibircsók, akár a csipkerózsa az erdő szélén vagy mint a piros bogáncs az árokparton. Nem különben az is tudva lévő, hogy Hájás uram orra hegye egy mákszemnyivel sem volt kényesebb pont, mint Achilles sarka vagy hős Siegfried hóna alja. A légy ennélfogva szörnyű attentatumot követett el. De addig jár a korsó a kutra, míg el nem török: egyszer csak meglakol a pokolfajzatja; bűnhődik s büntetetik a gonosz.

Hájás Mártonnak elkezdtek izegni, mozgani orrcimpái, majd kitágultak, majd lelapultak; ajka körül különös mosoly vont barázdát, olyanforma milyen a tüsszentést szokta megelőzni; kezével önkéntelen mozdulatokat tett. A légynek azon különös gondolata támadt, hogy Hájás uram orrába bujjék. Talprengető tüsszentés és istentelen káromkodás következett erre:

— Gyilkos, gyilkos, haramia! A kopogó jégeső zuzzon össze, a golyóbisba bujtatott istennyila hasítsa szét koponyádat, dagadjon meg a nyomrod mint a felfujtduda s vicsorgó hiéna harapja le lábaidat! Hogy a veszett

kutya kergetne világgá te gyilkos rabló. Jaj neked, most meghalsz!

A karosszékéből feltápáskodott s minek utána nyújtózkodott egy párt, ismét letelepedett íróasztala mellé. Ez nem történhetett fáradtság nélkül, mert Hájás uram azon nem mindennapi jelenségek közé tartozott, kiknek csontvázát négy mázsányi zsiradékkal párnázta ki a jókedvű természet. Mélységes gondolatok között ült egy ideig, bosszúterveket főzve, öblös tenyerével haját borzolta vagy felrakta mindkét öklét, alá támasztván velük nagy fejét, nehogy lehuzza a sok bölcsesség. Végre is egy pompás tervet talált. Czukrot hintett az asztalra. E csalétek oda fogja majd csábítani a vétkes merénylőt, hol szörnyű módon le fog mészároltatni. Hát mégis út a bosszu órája?

Szegény légy! Vonzalmad rut hálátlansággal viszonztatik; nem tudod mi a tilos, te kis gyámoltalan állat, szereted a piros színt, mely oly szépen ragyog. Hát tehetsz te róla, hogy Hájás uram orra olyan, mint a bazsarózsa? Bizony nem, ő az oka, miért iszik annyi bort! Arról sem tehetsz, hogy szerelmetes csókjaidat szemtelen tolakodásnak veszik s félremagyarázzák szent érzelmeidet. Sajnálatra méltó állat!

A légy persze nem vette észre a kelepczét. Megint csak körülöngötte a sarkalatos pontot, lassan közelegve s szerte kémlelődve. E közben néha le-lezállt az asztal különböző pontjain. Hájás Márton remegni kezdett az izgatottságtól, tenyerét felemelte magasan a levegőbe, hogy onnan csapjon alá.

Most, most . . .

Kis légy, megizleled a czukorkát. Enyelegsz, torkoskodik s nem látod a fölötted sötétlő rémes felhőt.

S irtóztató csattanás zavarja meg a néma csendet. Hájás uram diadalittas ordítása felhallik. De már ennek fele sem tréfa. Mi történt? Istenem, Istenem!

Hájás Mártonné asszonyom képéből kikelve rohant be. Férjét ott látta az asztalra dőlve, bozontos feje egészen az asztalon feküdt, tenyereivel félig elfödve vonásait. Mintha csak görcsös rángásokkal az íróasztal viaszos vásznát tépte volna szörnyű kinaiban.

— Édes lelkem, anygalkám, kedves tubiczám, mi lelt? Jézus Mária! Vízet hamar, eczetet . . . Jaj, talán a szélütötte?

Hájás uram azonban megmozdult. — Ütött a mennykő — válaszolta nem éppen gyengéden. Azután pedig fölemelkedett, melle kitágult, arczára fenséges mosoly ült s szeméből szoktalan láng lövelt: „megölttem!“ kiáltá büszke önérettel.

— Kit öltél, mit öltél meg? — kérde Hájásné asszony halálra rémulve.

Az csak az asztalra mutatott. Ott megláthatta a mi történt. Egy összezuzott légy hevert szétroncsolt tagokkal. Egy légy . . . egy légy . . .

Hájásné asszony oly jó izület kaczagott, mikor visszatért szobájába. Hogy is ne? Hisz férje az állatvédőegyesület tagja volt!

Rákóczy-induló hangjai és mozsárlövések kíséretében a városba vonult.

Az elszállásolási bizottságot dicsérő ügyes rendezés mellett az elszállásolás gyorsan haladt s már rövid idő múlva a tanítók kisebb-nagyobb csoportokban lepték el a város utcáit, az est beálltával pedig Lichteneker csinos kertjében gyűltek össze találkára, hol a helybeli „Dalárda“ kitűnően begyakorolt és gyönyörűen előadott dalaival ritka élvezetet nyújtott a százakra menő diszes társaságnak.

II. nap.

A város vendégszerető polgárai élénk érdeklődése és az egylet tagjainak buzgó részvétele mellett nyitott meg a délmagyarországi tanítók XXIV. nagygyűlése.

Dél előtt 9 óra felé 400 főnyi diszes társaság vonult a Lichteneker szálló nagy termébe; a nagyszámu vendégek közt ott láttuk Marx, Suttág, Mártonffy, Kakujay kir. tanfelügyelőket, Kuchler törvényszéki elnököt, Jónás és Barsu szentszéki ülnököket, Weitersheim főesperest stb.

Schenk egyleti elnök rövid megnyitóját után Karánsebes város polgárai nevében Nemojan polgármester üdvözölte a tanító-egyletet, majd Bánfi a helyi bizottság nevében, Gyöngyössy az „Aradvidéki tanító-egylet“ nevében és Tóth a „Csongrád megyei tanítóegylet“ nevében mondott üdvözölő beszédet, mire Schenk a megjelent kir. tanfelügyelőket éltette és egy jól átgondolt és szépen előadott megnyitó beszédben a gyűlést megnyitotta.

A választmány által ajánlott tárgysorozat változatlanul elfogadtatván, megejtetett a hitelesítők és tudósítók választása, mire a tárgyalások Novoszel János torontál-tordai tanító előadásával megkezdődtek. Előadó a magyar nemzeti népnevelés alapvonalairól értekezett, kimerítően fejtegetvén, mely uton, mily eszközökkel s mily viszonyok közt emelkedhetik csak a nemzeti népnevelés azon magaslatra, mely azt joggal meg is illeti. Előadó tételeit a nagygyűlés egész terjedelemben magáévá tette s tetszéssel adózott a sikerült előadásnak.

Második tárgyalás szolgált Bánfi Jakab, n.-becskereki tanító előadása, ki népoktatás-ügyünk legégetőbb kérdéséről, a szolgálati szabályzatról értekezett. A népoktatásügy nem egy fájó sebére mutatott előadó szép beszédében, s ama őszinte lelkesedés, melylyel kartársai az előadása végén összefoglalt thesiseket magukévé tették, meggyőzhették őt, hogy sok-sok tanító szívéből beszélt.

Harmadik tárgyalás szolgált Fleischhacker Laura k. a. értekezése a nőnevelésről, melyet a nagygyűlés szintén nagy tetszéssel fogadott.

Bányai előadása mellett legérdekesebb és legfontosabb volt Dobján László temesvári tanító értekezése a „magyar nyelvtanításról“, mely igen élénk vitát provokált. A tárgyhoz szóltak Bánfi (Karánsebes), Márton (Vinga), Bánfi Becskerek) stb., mire az előadó zárszava után a gyűlés az általa ajánlott thesiseket változatlanul elfogadta.

Midőn végül a nagygyűlés az összes előadónak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott, Schenk egyleti elnök indítványt tett arra nézve, hogy az összes előadások az egyleti értesítőben közzé tétessenek. Ez indítvány egyhangulag elfogadtatott, mire elnök a XXIV. nagygyűlést befejezettek nyilvánította s a diszes társaság a „Zöldfa“ kerti-helyiségében bankethez ült.

A szokásos tósztok sorát Schenk J. elnök nyitotta meg, poharát ő felségére és felséges családjára emelvén. Bánfi J. alelnök a magyar kormányra és kormányelnökre, Schäffer Csáky miniszterre, Novoszel Temes-, Torontál- és Krassó Szörénymegye főispánjaira, Dobján Suttág tanfelügyelőre, Bánfi Marx tanfelügyelőre, Márton Steinbach tanfelügyelőre, Ökröss Mártonffy tanfelügyelőre, Tóth a csongrád megyei tanítóegylet képviselője Kakujay, mint ujonnan kinevezett csongrád megyei tanfelügyelőre, Schenk Nemojan polgármesterre, Nemojan a „Délmagyarországi tanítóegylet“-re mondottak felköszöntőt magyar nyelven. Most következtek a tósztok

legérdekesebbjei: Schäffer német beszéde, melyben a hadsereget s annak képviselőjét v. Schwerenfeld alezredest köszöntö fel, mire az alezredest leirhatatlan éljenzés és tapsolás közt válaszolva, a hadsereg és a tanítói kar jó egyetértésére ürité poharát. Beszéltek továbbá: Schenk, Füzfás, karánsebesi kereskedő, ki a szülék elismerését tolmácsolta a tanítók előtt, Bánfi stb. A kedélyes ebédnek és megindult szabad tósztok árjának hirtelen véget vetett egy kevésbé kedélyes zápor, mely azonban nem volt képes a „Teus“ ligetbe tervezett kirándulást megakadályozni.

A gyönyörű ligetben Karánsebes városa és Füzfás Ignác ur vendégelte meg a tanítókat; este pedig a gyűlésen megjelent tanfelügyelők tiszteletére igen sikerült fáklyaszene rendeztetett. A nap ünnepélyességeinek legszebb befejezését pedig a rendkívül látogatott táncmulatság képezte, melyről a vendégek csak a reggeli órákban tértek nyugalmra.

III-ik nap.

A délmagyarországi XXIV. tanítói közgyűlést Schenk elnök rövid, szívélyes szavakkal megnyitván, előterjesztette a választmány által ajánlott tárgysorozatot, mely változatlanul elfogadtatott.

Első tárgyalás az elnökség évi jelentése szolgált, mely helyeslőleg tudomásul vétetett. Hasonlólag tudomásul szolgált a pénztári jelentés, melyet Trost egyleti pénztáros távollétében az egyleti titkár adott elő. — Schenk úr javaslata folytán az egyleti számadások és pénztári könyvek átvizsgálására bizottság küldetett ki, melynek tagjai Schäffer, Dobján, Reitter és az elnök. Egyben a Trost pénztárnok lemondása folytán üresedésbe jött pénztárnoki állásra egyhangulag Ertl József fehértemplomi tanító választott meg.

A közgyűlés legérdekesebb tárgyát a XXV-ik nagy és közgyűlés előkészületének tárgyalása képezte. Különös élénk érdeklődést tanusított a közgyűlés a gyűlés helyének megválasztása ügyében. Két igen szívélyes meghívó érkezett a választmányhoz, melynek egyikét Perjámos nagy község, másikát Temesvár sz. kir. város törvényhatósága intézte az egyesülethez.

Több pro és kontra érvelés után Temesvár városának szíves meghívását akceptálta a közgyűlés s határozatilag kimondotta, miszerint a „Délmagyarországi tanító-egylet“ XXV-ik nagy- és közgyűlése Temesvárott jubiláló-diszüléssel közzetendő össze. — A választmány javaslata, mely szerint a jubileumra emlék-könyv adassék ki, szintén egyhangulag fogadtatott el. Ez emlékkönyvet Schäffer, Hetzl és Till urakból álló felügyelő bizottság ellenőrzése mellett az egyleti titkár szerkeszt s az ezzel járó kiadások fedezésére a közgyűlés 600 frtot szavazott meg.

E tárgyalás kapcsolatban elnök jelenti, miszerint a csongrád megyei tanító-egylet átiratban azon óhaját fejezi ki, hogy jövő 1891. évi közgyűlését a „Délmagyarországi tanító-egylet“ gyűlésével együtt óhajta tartani. —

Ez átirat lelkes éljenzéssel fogadtatott és a csongrád megyei tanító-egylet a jövő évi XXV. köz- és nagy-gyűléshez szívélyesen meghívatik.

Az 1891. évi költségvetés előterjesztése és elfogadása után sem indítványok sem interpellációk nem tétettek, mire elnök a szokásos köszönetszavazásokkal a gyűlést befejezettek nyilvánította.

Gyűlés után a „Délmagyarországi tanító-egylet“ tiszteletére a gör. k. román püspöki palotában fényes banket volt, melyen az egyleti elnökség, a gyűlésen megjelent tanfelügyelők és a város összes notabilitásai voltak hivatalosok.

Délután pedig búcsút vevének Délmagyarország tanítói a szép várostól, Doda Traján-ék hazájától hol valóban fontos kultur missiót teljesíteni vannak hivatva.

HIREK.

Királyi adomány. Ő felsége Rakits Anasztázia szerb elleméri lakosnőnek, Rakits volt adóellenőr özvegyének 20 torintnyi segélyt adományozott.

*

Kinevezések. Hertelendy József főispán úr ő méltósága m. közigazgatási gyakornokká kinevezte Bartóffy Istvánt a központban, Ferch Józsefet, a n.-sztmiklósi járásban. — Szmetana Agoston n. kikindai gymnasium tanár a budapesti V. ker. főgymnasium rendes tanárává neveztetett ki.

*

Mihalovics bibornok érsek adományai. Mária Valeria királykisasszony esküvője, ez a közel kilátásban levő ünnepély sok jótékony-ságra ad most alkalmat. Legújabb Mihalovics zágrábi bíboros érsek adott a királykisasszony esküvőjének emlékére 10,000 frtot, és pedig a zágrábi népkönyhának 40 0, a nőegyletnek 2000, a betegek segélyezésére 1000, a zágrábi plébániának 1000 és a nostári kolostornak 1000 frtot.

*

Templom-ünnepély. Ő cs. és kir. fensége Mária Valeria főhercegnő menyegzője alkalmából f. hó 31-én az izraelita templomban a reggeli ajtatosság bevégezte után 7 órakor ünnepélyes isteni tisztelet tartatik.

*

Halálozás. Özv. Belitska Pálné szül. margittai Halaváts Anna f. hó 20-án élte 76 évében elhunyt Lajosfalván. Temetése e hó 22-én d. e. 9 órakor volt nagy részvét mellett Belitska Béni megyei árvaszéki elnök és nővére Ondrejkovics Aranka édes anyjukat, és azonkívül négy unoka nagyanyját gyászolják az elhunytban.

*

Városi közgyűlés. Nagy-Becskerek város f. hó 21-én tartott közgyűlése igen élénk részvét mellett folyt le Krsztics polgármester elnöklété alatt. A közgyűlés első tárgyát a közoktatásügyi miniszter leirata képezte egy N.-Becskereken felállítandó alreális iskola vagy felsőbb polgári iskola tárgyában, mert a gymnasium alsóbb osztályai törvényellenesen túltömöttek. Az állandó választmány véleménye szerint kulturális szempontból ily felső iskola felállítása szükséges volna, a város nehéz anyagi viszonyai folytán azonban felirat volna intézendő a miniszteriumhoz, hogy a tanintézet államköltéségen létesíttessék. — Dr. Klein ennek ellenében a város hozzájárulását is kíváná, Szalay ugyanez álláspontra helyezkedik, de hangsúlyozza, hogy nálunk főképp a felsőbb polgári iskolára volna szükség. Többek hozzászólása után a polgármester élénken ecseteli a város anyagi helyzetét, utalva arra, hogy mily nehéz volna egy másik felső iskola költségeit elviselni, kívánja az iskolát, de mert a városnak vagyona nincs, az állam állítsa azt fel, annyival is inkább, mert eddig Becskerekért iskolaügyekben semmit sem áldozott. Ily értelemben kéri az állandó választmány ajánlatát elfogadni, melyhez a közgyűlés hozzá is járult.

A megyei ebtartási szabályrendelet ügyében a megye megkerestetik a végett, hogy Nagy Becskerek városa e szabályzatok alól kivonassék, mert a város saját területére már új szabályrendeletet készít. — A regale megváltás ügyében kiküldött bizottság eljárása eredményéről ad számot, melyért a közgyűlés a commissio tagjainak Franz J. L. és Steinitzer Géza uraknak, valamint a polgármesternek jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. — Ezután a polgármester által a regale megváltásánál sokszoros fáradozásáért kért remunerationo ügye tárgyalatott, mely alkalmából az elnöki széket, Dimitrievics városi tanácsnok foglalta el. Elénk vita után az állandó választmány javaslata, mely szerint Krsztics polgármesternek 2000 frt, s Dr. Grandjean ügyésznek 500 frt jutalom adassék, 44 szóval 14 ellenében elfogadtatott. Ez ellen Wilmos felebbezést adott be. — Az alispán leirata egy Nagy-Becskereken felállítandó negyedik gyógyszerár ügyé-

ben nyilatkozattétel végett az egészségi bizottsághoz tétetett át. Több kisebb ügy elintézése után, végül a polgármester tudatta, hogy a megüresedett városi főszámvevői állás betöltése végett augusztus hó 1-ére rendkívüli közgyűlést hív egybe.

A „*Délmagyarországi Közlöny*“ szerkesztője Tábory Róbert a laptól megvált, utódja Lendvay Miklós m. aljegyző, a lap eddigi főmunkatársa lett.

A *titeli regattisták* egy edzett kis csapatja látogatott el városunkba e hó 24-én az „*Iren*“ nevű vitorlásra és egy simple scull-ben. A Gaszner Béla, Szabó Jenő, Badzey Elek és Huber Ödön urakból álló csapat reggeli 8 órakor indult és délután 4 órakor kötött ki a helyb. regatta házban. A vitorlás csónak csak Écskáig kapott szelet, azontúl evezni kellett benne. A n. becskereki regattisták, a vendégek tiszteletére 25-én délután igen sikerült kirándulást rendeztek a kincstári kis erdőbe s onnét éjfélikor visszatérve a városi casinóban valóságos bált rögtönöztek.

Mulatság. „A budapesti általános munkás-betegsegélyző és rokkant-pénztár n. becskereki fiókja javára“ f. évi augusztus hó 2-án a casino termeiben a XIV. alakuló-ünnepélyét tartja, az itteni munkás-képző- és társas-egylet ének-szakosztályának szíves közreműködésével, Witschgo Rezső úr karmester vezetés alatt. — Műsor: I. Prolog, előadva Gion János úrtól. II. Dalok: 1. Lied der Arbeit. 2. Sturmbeschworung. 3. Temetésre szól az ének. 4. Schottischer Barden-Chor. 5. Polka-Ständchen. 6. Krieger's Auszug. III. Tánca, a kis teremben. — A zenét Konstantinovits Vása szolgálta. — Belépti díj: előre váltott jegyekkel 30 kr., este a pénztárnál 50 kr. A tiszta jövedelem a helybeli fiókegylet pénztára javára fordítatik. — Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és nyilvánosan nyugtáztatnak. — Jegyek előre válthatók az ünnepélynap déli 12 óráig az egyleti irodában és a választmányi tag uraknál. — Az ünnepély kezdete este fél 9 órakor.

„*A falu rossza*“ szerb színelőadásban fog Nagy-Becskek közönségének a helybeli szerb műkedvelők által bemutatni. Az előadás, melynek próbái a községi szerb népiskolában élénk részvét mellett tartatnak, augusztus hó 3-án lesz a városi színházban jótékony czélra.

Meghívó. A torontálmezei községi és körjegyzők egylete, f. évi május hó 12-én tartott rendes közgyűlésében II. 33. ex 1890. szám alatt hozott határozata alapján tisztelettel felkéretnek az egyleti tagok, hogy a f. évi július hó 28-ának délelőtti 10 órakor Nagy-Becskekben a megyeház termében tartandó rendkívüli közgyűlésen résztvenni sziveskedjenek. Megelőző napon a délutáni órákban Pest városához címzett vendég-löben választmányi ülés tartatik, melyre a választmányi tagok tisztelettel meghivatnak. Tárgysorozat: 1. A jegyzői szaktanfolyam állandosítása tárgyában kiküldött bizottság jelentésének és a bemutatott alapszabálytervezetnek tárgyalása. 2. Más indítványok, melyek a közgyűlést megelőzőleg netalán beadnának. Kelt Nagy-Komlóson, 1890. évi hó 14-én. Suciú János, egyleti főjegyző. Stassik János, egyl. I. alelnök.

A magyar kereskedő ifjak 5-ik orsz. értekezletüket f. évi augusztus hó 2-3-án tartják Aradon. Az értekezlet védnökségét bellusi Baross Gábor kereskedelemügyi minister vállalta el, ki a kongresszust személyesen fogja megnyitni; a diszelnökséget dr. Falk Miksa Arad város orszgy. képviselője, továbbá Szávost Alfonsz, a bpesti kereskedő ifjak társulatának elnöke és dr. Gaál Jenő a pécskai kerület orszgy. képviselője s az aradi keresk. és iparkamara titkára fogadták el. Az értekezlet iránt élénk érdeklődés nyilvánul. A kongresszus főbb pontjai: a társulati szellem fejlesztése, egy-

séges összetartás, kellő szakképzettség, a betegsegélyezés és a pályatársak segélyezése és a helyeszközlés ügyének szervezése és fejlesztése.

Véres szerelmi dráma. Már mult számunkban röviden megemlékeztünk az e hó 18-án Antalfalván történt szerelmi drámáról, melyről most lapunk egyik barátja a következőket írja: Polyák József antalfalvai lakos 18-án reggel 7 óra tájban az utca közepén egy nagy konyhakéssel az emberek szeme láttára megölte szerelemföltésből Hores Julát a község legszebb menyecskéi egyikét, a kivel évek óta tiltott szerelmi viszonyban élt. — A szerencsétlen áldozat, kit három kis árvája sirat, a szenvedett hét szurás következtében, melyek közül több halálos, szörnyet halt; a tettes a gyilkosság elkövetése után a véres kést az áldozat mellé a földre szurta és a járásbírósi bürtönörnél önként jelentkezett, a ki azonban le nem tartoztatta s így az utána siető községi örök fogták el és adták át a csendőrségnek. — E véres tett a község békés lakosságát a legnagyobb mértékben felizgatta.

Nyilvános számadás. Az Antalfalván f. évi július hó 5-én a „Stefania sétány“ czéljára rendezett táncvigalom alkalmával felülfizettek: Vekeczky Jása (Jarkovác) egy drb. 10 francos arany, Linder Ede (Antalfalva) 5 frt, Mayer Frigyes (Antalfalva) 5 frt, Urosovics Manó (Jarkovác) 4 frt 30 kr., Hegedüs Miklós (Antalfalva) 3 frt 50 kr., Rosenberg Manó (Antalfalva) 3 frt 50 kr., Grandjean János (Antalfalva) 3 frt 50 kr., Mihajlovics P. Mihály (Jarkovác) 3 frt 50 kr., Jovanovics P. Milos (R. Ujfalu) 3, Szöllösy Antal (Makó) 2, Bujkovszky Gusztáv (Lajosfalva) 2, Gergelyi László (Antalfalva) 2 frt, Roskulecz György (Réva-Ujfalu) 1 frt 50 kr., Stojka N. (R. Ujfalu) 1 frt 50 kr., Zsigmond József (R. Ujfalu) 1 forint 50 kr., Nikics Sándor (R. Ujfalu) 1 frt 50 kr., dr. Fischer Miksa (Antalfalva) 1 frt 50 kr., Bogdanovics Sebő (Antalfalva) 1 frt 50 kr., Naszluhacz Lajos (Antalfalva) 1 frt 50 kr., Paulinyi Sámuel (Antalfalva) 1 frt 50 krajczár, Haas Mór (Antalfalva) 1 frt 50 kr., Imrő Pál (Antalfalva) 1 frt 50 kr., Plesz József (Lajosfalva) 1 frt 50, Hacker Sámuel (Antalfalva) 1 frt 50 kr., Szarvas Dávid (Tor-Vásárhely) 1 frt 50 kr., Illievics György (Czrepaja) 1 forint 50 kr., Turinszky Milivoj (Jarkovác) 1, Halász Ernő (Ozora) 1, Kádár Árpád (Antalfalva) 1, Busch József (Tor-Vásárhely) 1, Ilics Leontin (Tomasevác) 1, Christizan ügyvéd (Pancsova) 1, Wachtel Leó (Farkasdin) 1, Zsivkovics János (Baránda) 1, Bizek Kornel (Antalfalva) 1, dr. Engel Zsigmond (Tor-Vásárhely) 1. (Vége következik.)

Törvényszéki csarnok.

A szerelmi viszony vége. Kuzmánov Mita itteni lakos, ezelőtt két évvel szerelmi viszonyt kötött Szücs Teréz ugyancsak itteni hajadonnal.

Folyó évi június hó elején azonban Szücs Teréz, ugy látszik megunta a szerb udvarlót és kijelentette neki, hogy udvarlását többé nem fogadja el, mert szerencséje akadt, — egy magyar legény elakarja venni.

A szerb legény azonban már előbb szerzett jogaira hivatkozva, az elutasítást nem akarta elfogadni; és rendes szokásához híven f. évi június 17-én az esti órákban látogatott kedvese szolgálati helyére, s miután a leányt honn nem találta eltávozott, de félóra mulva visszatért s a kapu alatt leselkedett hazaérkező kedvesére.

Rövid idő mulva Szücs Teréz csakugyan hazaérkezett s a ház előtt beszélgető Glavás Anna, Szumetz György és Alexits Jóczával társalgásba bocsátkozott, s ezek előtt kijelentette, hogy bemenne a házba de nem mer, miután fél a pimasztól — t. i. volt szeretője, Kuzmánov Mitától — ki valószínűleg lesi a kapuban.

E sértő nyilatkozatra a kapuban elrejtőzött Kuzmánov Mita előugrott, kedvesét torkon ragadva, néhány lépésre elvonszolta, s a kezében volt bicskával fején és vállán megszurkálta.

Kuzmánov Mita azon furcsa nézetben volt, hogy a Szücs Terézzel szemben szerzett jogainál fogva, helyesen cselekedett s illetve jogosított volt a hűtlen kedvest megbüntetni, de e felfogását a nagy-becskereki kir. törvényszék nem osztotta, mert a folyó hó 21-én megtartott végtárgyaláson (Jvkovits Péter tanács elnök, Fornszek Béla és Witt László bírák, szüneti tanács; közzvádó Piukovich János kir. ügyész; védő dr. Kókits János ügyvéd) a heveskedő szerelmezt szándékos emberölés büntetett kísérleteért 1 évi börtönre ítélte, mely ellen ugy ő, mint a közzvádó felebbezést jelentett be; s miután a kir. törvényszék a vizsgálati fogságot fentartotta, Kuzmánov Mita most rá ér, kedvesének hűtlensége és heveskedésének következményéről alaposan gondolkodni.

Vadállati kegyetlenség. Miókovits Vlada aracsí lakos, özvegyesre jutván, a folyó év elején vad házasságra lépett Gáin Tinával, a ki ujonnan választott férjéhez 3 éves Szóka nevű gyermekét is elvezette.

Miókovits Vlának is volt egy hasonló koru kis leánya, a kit nagyon szeretett, ellenkezőleg Gáin Tina gyermekét gyűlölte, mert valahányszor az anya hazuról távol volt, a kis leánynak mindég valami baja történt, vagy össze volt verve, vagy összekarmolva; egyszer, anyja hazuról való távollétében a jobb karja tört el, más alkalommal pedig a háta tele volt hólyagokkal, melyeket az orvosi vélemény fém általi süttéstől származottnak állapított meg.

Gáin Tina minden egyes esetben megkérdezte kis leányát, hogy mitől származott megsérelmeztetése, a kis leány nem merte bevallni, hanem avval mentegetődzött, hogy a kutya harapta meg (pedig nem is volt a háznál kutya); de Gáin Tina ebbe nem nyugodott bele, hanem kereste a baj forrását és azt tapasztalta, hogy kis leánya, Miókovits Vlada távollétében rendszeren vig és jókedvű, de mihelyt Miókovits Vlada látja, anyjához rejtőzik és fél; ebből az anya azon biztos következtetést vonta, hogy kis leányát nem más mint Miókovits Vlada bántalmazza és kinezta s e miatt szemre hányást is tett neki, de Miókovits tagadta a neki tulajdonított bántalmazásokat.

Gáin Szóka, a kis leány, a folytonos bántalmazások következtében ágyban fekvő beteg lett.

Folyó évi április hó 10-én Gáin Tina a konyhában volt a főzéssel elfoglalva Miókovits Vlada pedig a szobában beszélgetett Erdelyán Pája nevű távoli rokonával; Szóka kis leány inni kért, mire Miókovits Vlada egy darab kenyeret adott neki, s a különben is beteg kis leány, evés közben bepiszkította Miókovits jobb kezét, mire ez a kis leányt, öklével a legnagyobb erővel ugy föbe ütötte, hogy a kis leány hanyatt esett, de evvel, a vadállati kegyetlenségű Miókovits Vlada meg nem elégedett, hanem felkapta a kis leányt s ugy csapta s falhoz, hogy azonnal görcsöket kapott és vonaglásba esett, sőt mikor a zajra előjött a leányka anyja, s gyermekét ölbe véve ápolni kezdte, még akkor is öklével ujólag fejbe csapta. —

Gáin Szóka az így kapott sérülés következtében folyó évi április 15-én meghalt.

A bonczolás megállapította, hogy a kis leány halálát agyhüdes idézte elő, az agyhüdest pedig a falhoz nagy erővel történt csapás.

Miókovits Vlának fent ecsetelt emberelensége e f. hó 21-én tartott végtárgyaláson nyert megtorlást, mert a kir. törvényszék (Jvkovits Péter tanács elnök, Fornszek Béla és Witt László bírák, Piukovich János kir. ügyész közzvádó, dr. Mangold Samu ügyvéd védő) szándékos emberölés büntette miatt 12 évi fegyházra ítélte, mely ítélet ellen ugy a vádlott, mint a közzvádó felebbeztek.

G A Z D A S Á G.

A »Torontál« melléklete.

A földbirtok megoszlása hajdan és most.

Az a kérdés, hogy miképpen oszlik meg a nemzeti lét alapja, a földbirtok, a népesség között, az államélet jelenségeivel foglalkozó tudomány legérdekesebb feladványai közé tartozik és bizonyára nem érdektelen a tényleges viszonyok mellett megismerni a megoszlás alakulását a múltban. A Mez.-Szemlében egy ily irányú közleményt találunk Jung E. nyomán. Kezdetben, mondja a közlemény, a földbirtok az egész népe volt, mint azt még műveletlen népeknél ma is láthatjuk. Ilyen közös földbirtokokat találunk ma is, főleg Oroszországban. De, mint Laveley kimutatta, nemcsak a szlávok között találunk ilyen nagykiterjedésű közösi birtokokat (Mir), hanem Peruban, Mexikóban, Kínában, az araboknál, Svédországban, a régi germánoknál és a régi zsidóknál.

A zsidóknál a földbirtok később igen egyenletesen lett felosztva, de már Dávid és Salamon királyok idejében a nagybirtok mindinkább tulnyomóvá vált; ezt panaszok említi Izsaías is. — Ez által a szántóföldek ismét mint legelők lettek használva s a tulajdonosok nyájaiak védelmére erődítéseket építettek. A régi Egyiptomban a földbirtok szintén a király és a két felső kaszt tulajdonát képezte, s a földmivelők csak ezek bérlői voltak. A kalifák szintén magukévá tették az egész földbirtokot, s azt előbb arab ültetvényesek, később a nameluk testőrség között osztották fel; míg Mehemed Ali őket megsemmisítvén, a földbirtok ismét az ő tulajdonába került.

A régi Görögországban a föld megoszlása nagyon különböző volt. Thesszália Homer idejében főleg lótenyésztést űzött, mi csak nagy birtokon volt lehetséges, s ez a nemesség előjogai közé tartozott. Attikában a föld rendkívül el volt darabolva s a dúsgazdag Alkibiades összes földbirtoka mintegy 30 hektárt tett; de már Demosthenes idejében minden megváltozott, és Cicero idejében egész Cephalonia egy ember birtokát képezte; Spártában Leonidas a földet 8000 nemes és 30.000 paraszt között osztotta fel; Aristoteles idejében már nem volt ezernél több nemes földbirtokos és később az egész földbirtok 100 nagybirtokos kezébe került.

A rómaiaknál a föld előbb a patricziusoké volt és kezdetben kis birtoktestekre volt felosztva; ezek azonban indirekt pénzügyi kezelés folytán már a köztársaság első idejében kezdtek nagy birtokokká tömörülni, mit a 387-iki liczini törvények sem voltak képesek meggátolni.

A rabszolgákkal való földművelés lassan lassan megölte a kisbirtokost; Etruriában már 520-ban nem volt parasztbirtokos többé; a földművelést a nagyban, kényelmesebben üzhető állattenyésztés váltotta fel.

T. Gracchus agrártörvényeivel a nagybirtoknak izent hadat, megtöltve az 5 jugera (= 14.182 négyszög m.) nagyobb birtokot és a 8 hektár nagyságu örökbérleteket létesítvén, ezeket elidegeníthetlenné nyilvánította. De végül mégis a nagybirtok és a tüke győzött; s a parasztbirtokok ugy enyésztek el — Mommsen szerint — mint az esőcseppek a tengerben; Szulla és Caesar hiában igyekeztek annak gátat vetni. A császárok korában még tovább fejlődtek a nagybirtokosok és Nero idejében az afrikai provincia fele hat birtokosé volt s az egész Chersonesus Agrippa tulajdonát képezte.

Bármint különbözők voltak is a kezdetleges viszonyok a római birodalomban, a végeredmény a középkorban mégis csak ugyanegy volt. A birtok igen jelentékeny része az ország nagyjai s az egyháziak kezében összpontosult. Az, hogy templomok azt hirdették, hogy az emberi üdvösséget a birtokoknak az egyházakra való hagyományozása előmozdítja, megtette hatását. Már

XV. században Gandersheim 11,000, Fulda 15,000 Huf birtokot mondott magáénak; ezenkívül a hatalmasok földjeiket vásárlás és foglalás által mindinkább nagyobbitották; így keletkeztek az uradalmak s a földbirtok oligarchiája. Ez az újabb és legújabb időben is folytatottatik. Sutherlandban 1811—1820-ig 3000 családot, azaz mintegy 15,000 embert űztek el, kiket csak úgy lehetett elvonulásra kényszeríteni, hogy az új birtokos fölégette házaikat és kunyhóikat, azóta az egész 48*5 □ kilométer nagyságú egy óriási legelő, 29 bérlő kezén, hol 40 angol mérföldet is bejárhatunk, anélkül, hogy egy fát vagy házat találjunk; az Arran irlandi szigeten nemrég még 1500 ember élt, ma egy pásztor lakja állataival. A római kampagnában a XV. században több volt a népes falu, mint ahány bérlő ma található az egész kerületben. A XIX. század elején a föld 4 százaléka zárdaké, 60 százaléka mintegy 100 világi birtokosé volt, s a parasztbirtok végképen elenyészett.

Ausztria-Magyarországban a földbirtok megoszlása szintén igen egyenlőtlen. Egy birtokosra esik (Frantz szerint) a szt. István koronája alá eső országok közül:

Magyarországban . . .	17.5 hold
Erdélyben . . .	13.8 hold
Horvátországban . . .	17.0 hold
Volt Határörvidéken . . .	48.0 hold

A Lajta másik oldalán:

Alsó-Ausztriában . . .	11.1 hold
Felső Ausztriában . . .	16.1 hold
Salzburgban . . .	3.7 hold
Stájerországban . . .	16.6 hold
Karinthiában . . .	24.9 hold
Csehországban . . .	11.6 hold
Tirolban . . .	13.4 hold
Morvaországban . . .	9.4 hold
Galicziában . . .	22.3 hold
Bukovinában . . .	27.2 hold

Magyarország 46,600,000 kat. hold területéből 11,283,000 a holtkéz birtokában van, nem számítva mágnásaink óriási birtokait. — A tíz legnagyobb birtokos mágnás család egyhatodát bírja az országnak. Galgóczy szerint a nemesség 18,536,884 és a parasztszám csak 10,309,510 kat. holdat bírnak. Ausztriában is ilyenformák a viszonyok. Schwarzenberg Adolf herceg csehországi birtokai 309,761 holdra rúgnak, s az egész terület 11.7 százaléka van holtkézben.

Angliában egy földbirtokos 13.6, Skóciában 57.2, Irlandban 117.2 hektár esik. Skóciában 12 birtokos az ország negyed-részt bírja (Sutherland hg. 530,000 hektárt.) Irlandban 1841-ben még 826,516 földbirtokos volt, 1881-ben már csak 574,222. Franciaországban — főleg a forradalom óta — a birtokszétdarabolás dominál. Az 1862-ki hivatalos adatok szerint a mivel terület 3,225,877 kézből volt, s az átlag 10.5 hektár. A kisbirtok 75 százaléka, a középbirtok 19 százaléka, a nagybirtok 4 százaléka az egész területnek. A német birodalomban: Dél-Németországban 5.74, Nyugat-Németországban 4.23, Észak-Németországban 20.93, Kelet-Németországban 16.36, Közép-Németországban 11.87 hektár esik egy birtokosra s az ország fele a nagybirtokosok kezei között van. Olaszországban nincsen parasztbirtok.

Spanyolországban még e század elején a földbirtok legnagyobb része holtkézben volt; de a papbirtokok szekularizációja folytán 1811-től 1844-ig 3141 millió real értékű szerzetesvagyon és 778 millió real értékű világi papi birtok adatott el. A ország jelentékeny része 1559 grand birtoka és botrányosan rosszul műveltetik.

Portugáliában még e század elején a terület $\frac{3}{4}$ része, és pedig a java, mint nagybirtok, lovagrendek, kolostorok stb. birtoka volt, s a maradék $\frac{1}{3}$ -da nem műveltetett. 1834-től kezdve oly jelentékeny reformok létesítettek, hogy azóta gabonabehozatal helyett, a saját szükséglet fedezésén kívül, kivitel vált lehetővé.

KÜLÖNFÉLÉK.

A vetések eredménye hazánkban és a külföldön. A földművelésügyi ministeriumhoz beérkezett jelentések szerint a buza-, rozs-, árpa- és zabvetések július 17-iki állásáról beszolgáltatott adatok, összehasonlítva a július 10-iki kimutatással, a következő százalékarányt tüntetik fel:

Buza: Bevetett terület (kat. holdakban) 5.197,240 (= 100 százalék), jul. 17-iki állás: közepén aluli 1.7 száz, közép 4.2, közepén felüli 5.1, — július 10-iki állás: közepén aluli 1.1, közép 4.6, közepén felüli 5.2.

Rozs: Bev. terület (kat. h.-ban) 2.216,891 (= 100 sz.) jul. 17-iki állás: közepén aluli 2.0, közép 5.8, közepén felüli 3.9, — jul. 10-iki állás: közepén aluli 2.2, közép 6.1, közepén felüli 3.6.

Árpa: Bev. ter. (kat. h.-ban) 1.826,578 (= 100 sz.), jul. 17-én: közepén aluli 10.5, közép 6.9, közepén felüli 20.4, — jul. 10-én: köz. aluli 12.2, közép 6.7, köz. felüli 20.1.

Zab: Bev. ter. (kat. h.-ban) 1.831,029 (= 100 sz.), jul. 17-én: közép. aluli 28.3, közép 60.6, közép. felüli 11.1, — jul. 3-án: köz. aluli 31.8, közép 60.2, köz. felüli 8.0.

Belgiumban a termés kilátások július hó első felében általában véve igen kedvezők: a fűkaszás is meglehetősen jól sikerült.

Bulgáriában a kezező időjárás mellett úgy a gabona, mint a kapás növények szépen gyarapodnak. Az árpát aratják. Buzás rozs közép és jó közepszerű termést fognak adni.

Porosországban a vetések kedvezően állanak s csupán a gyakori esőzések miatt panaszokodnak, hogy a minőségre helyenkint káros befolyást gyakorolnak.

Szászországban valamivel gyengébbek a vetések s nagy átlagban csak közepszerű termésre van kilátás.

Romániában a gabona rohamosan érik. Nagy hátrány azonban a kevés munkaerő mellett az aratással csak lassan haladhatnak s a kalászköbök sok szem kihull. A rozs és árpa aratása folyamatban van, jó közép és azon felüli eredménnyel; buza jó minőség mellett átlagban csak közepszerű termést fog nyújtani.

Franciaországban a remélt jó aratási kilátások a 14 nap óta tartó esős és kedvezőtlen időjárás következtében csökkentek. Az ország nagy részében zivatar s helyenkint nagy szélvihar uralkodott s tetemes kárt okozott. Zab és burgonya jól állanak. Repce jó termést adott.

Nagy-Britanniában a vetések a hetek óta tartott kedvezőtlen időjárás folytán hanyatlottak s legfőlegb közepszerű termésre van kilátás.

Szerbiában jól állanak a vetések, az árpa learattatott, jól fizetett. Tengeri meglehetősen.

Kis-Ázsiában a gabonaművek csekély kivétellel szépen gyarapodnak, hasonlóan a korpás növények is.

Fillokszera. Torontál vármegye Idvor, Vég-Szt-Mihály, Alibunár és Nagy-Ősz (Triebswetter) községek szőlőiben a fillokszera jelenléte megállapítván, a nevezett községek határát a földművelésügyi magy. kir. minister zár alá helyeztette.

Tartós gyógyszer. Fájdalmas csúznál a derék, testrészek és a forgó köszvényes bántalmainál a „Moll-féle francia borszesz és só”-val való bedörzsölés kiválóan használható. Egy üveg ára 90 kr. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész és cs. k. udv. szállító által, Bécs I., Tuchlauben 9. — Vidéki gyógyszerészekben és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával.

Felelős szerkesztő: Lauka Gusztáv.
Főmunkatárs: Kp. Kovács László.

VASUTÜGYEK.

(Szab. osztrák-magyar államvasut-társaság.)

Budapest-osztrák-magyar állampályaudvarról, Marcheggén át, Gmunden, Ischl, Aussee, Salzburg és Marienbadba szóló mérsekelt ármenetérti jegyek kiadása. — F. é. június hó 15-étől fogva Budapest osztrák-magyar állampályaudvarról Marchegg-Stadlauon át, Gmunden, Ischl, Aussee, Salzburg és Marienbadba kiadásra kerülő, 60 napig érvényes menetérti jegyek árai tetemesen leszallitotnak. — Ezen árak a következők:

Budapest osztrák-magyar állampályaudvarról Gmunden, Ischl, Ausseeba, I. osztályban 46 frt 80 kr. II. osztályban 34 frt.

Budapest osztrák-magyar állampályaudvarról Salzburgba, I. osztályban 47 frt 50 kr. 34 frt 40 kr.

Budapest osztrák-magyar állampályaudvarról Marienbadba I. osztályban 57 frt 90 kr. II. osztályban 41 frt 20 kr.

Ezen jegyek a keleti expressvonalok kivételével, minden menetrendszerű személyszállító vonat használatára és Bécsben való tartózkodásra jogosítanak.

A fentemlített állomásokra utazók személyük és podgyászuknak Bécsben az állampályaudvarról a nyugoti ill. Ferencz-József pályaudvarra való átszállításáról maguk tartoznak gondoskodni.

Ezen jegyek egy a szab.-osztrák magyar államvasut-társaság budapesti pályaudvarában, valamint városi menetjegyirodájában Budapest V. Dorottya utca 4. sz. a. válthatók, ahol e jegyek tekintetében és a menetrendre vonatkozó felvilágosításokkal legnagyobb készséggel szolgálnak.

Hirdetések.

2654. szám 1890.

(244—33)

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. ministerium folyó évi július hó 5-én 40510.-III.-1890. sz. a. kelt magas rendelkezésével a nagy-becskerei tiszai ármentesítő társulat begamenti védőtöltéseinek kiépítéséhez szükséges földanyag termelése céljából Perlasz község határában elfoglalt földterületekre nézve a ki-sajátítási eljárást elrendelvé, a tárgyalás folyó évi július hó 28-án délelőtt 9 órakor Perlasz községében (község-házánál) fog megtartatni.

Felhivatik tehát az érdekelt felek, hogy fenti időre kitűzött tárgyaláson annál inkább megjelenjenek, minthogy a bizottsága ki-sajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelt felek közül senki sem jelenik meg.

A ki-sajátítási tervrajz és összeírás Perlasz község-házánál 15 napi közzemlére kitűztettek.

Nagy-Beeskerek 1890 július 9.

Főispán távollétében:

Rónay, kir. tanácsos, alispán

141. szhoz 9074. kgy. 1890.

(26—1.1)

Pályázat.

Nagy-Beeskerek r. t. városi képv. testületi közgyűlésének 141. 1890. szám alatt kelt határozatával egy újabb városi közigazgatási végrehajtói állomás létesítetvé, ezen állásra — melylyel évi 500 frt javadalmazás jár — ezennel pályázat nyitattik.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állást elérni óhajtják, hogy kellően felszerelt pályázati kérvényeiket f. évi július hó 31-ik napjának, déli 12 óráig alólirott polgármesteri hivatalhoz betérjesszék.

Nagy-Beeskerek, 1890 július 25.

Krsztics János, polgármester.

Árlejtési hirdetmény.

Alólirott község előljárosága által ezennel közhírré tétetik, hogy a jegyzői lak kijavítása céljából f. hó 20-ára kitűzött árlejtés eredményre nem vezetett, minélfogva annak újabb megtartása f. évi augusztus 1-5-ö napjának, d. e 9 órája tűzetik ki. A kikiáltási ár 10 százalékát bánatpénzképp teendő. Egyéb feltételek a jegyzői irodában bármikor betekinthetők.

Csebzsa, 1890 július 22.

(264—1.1)

Az előljároság.

Torontál helyi érdekű vasutak részvénytársaság.

2845. sz.

(267—1.1)

Meghívó.

A torontáli helyi érdekű vasutak részvénytársaság részvényeseinek f. 1890 évi augusztus hó 24-én d. e. 10 órakor Nagy Beeskereken a megye székházában tartandó rendkívüli közgyűlésre.

NAPIREND.

1. Az alaptökének a nagy-margita-verseczi vonal építése következtében szükséges emelése ugyszintre a III. rendes közgyűlés 7. számú határozata folytán is szükséges alapszabály módosítás

2. Az alapszabályok 28. §-a értelmében öt igazgatósági tag választása 3 évre, ille tőleg az 1894 évben tartandó rendes közgyűlésig terjedő időszakra.

Részvények a társaság pénztárán kívül Torontálvármegye főpénztáránál is tehetők le. N.-Beeskerek, 1890 július 10.

Az igazgatóság.

16. §.

A közgyűlésen minden tiz törzsrészvény és minden tizenöt elsőbbségi részvény birtokosát egy-egy szavazat illeti meg; szavazat egyenlőség esetében pedig az elnök szavazata dönt. Több mint száz szavazat egy személyben nem egyesíthető

Azon részvényesek, kik a közgyűlésen személyesen vagy képviselőik által részt venni kívánnak, tartoznak részvényeiket, a még le nem járt szelvényeikkel együtt, nyolcz nappal a közgyűlés megtartására kitűzött határnap előtt a társaságnál, vagy az igazgatóság által a meghívási hirdetményben kijelölt helyeken letenni.

A letett részvényekről elismervény adatik, mely igazolásul szolgál a közgyűlésen való résztvételre.

Az államkincstár és Torontálvármegye a társaság közgyűlésén szavazataikat a birtokukban levő részvények arányában egy-egy megbízott által is gyakorolhatják, részvényeiket pedig letenni nem tartoznak.

Pleitz Fer. Pál**könyv- és könyomda, könyvkereskedés****Nagy-Beeskereken.****Felvételi iroda: Hunyadi-utca 10. szám.****A nagy-szebeni fő hitelintézet ad jelzalog kölcsönöket**

ház- és földtulajdonosoknak egy a városban mint a vidéken levő ingatlanokra, ezeknek megbecsült értékük fele részeig és 100 zal osztható összegekben és pedig:

1. Az intézet által felmondhatlan kölcsönöket törlesztésre, melyek a kamatokon és bezárolag a jutalékon kívül még azon tőkétörlesztést is magában foglalják, melyek a kölcsön tartamidejének megfelelően:

a) 2000 frtnyi legsekélyebb összegekben 5 $\frac{1}{2}$ % -ra bezárolag a jutalékkal, 76 félévi 3 frt 25 krnyi részlettörlesztés mellett vagy a jelzalog minősége szerint;

b) 1000 frtnyi legsekélyebb összegekben 6 $\frac{1}{2}$ % -ra bezárolag a jutalékkal, 61 félévi 3 frt 75 krnyi részlettörlesztés mellett minden 100 frt kölcsönért.

2. Felmondható kölcsönöket 300 frttól egész 1900 frtig 6 $\frac{1}{2}$ % -ra, kamat és jutalékkal együtt, 35 félévi 4 frt 75 krnyi részlettörlesztés mellett minden 100 frt kölcsönért.

A kölcsönök készpénzben fizettetnek ki, és a kölcsönvevőnek szabadságában áll, tartozását a meghatározott törlesztési idő előtt vagy egészben vagy részben visszafizethetni.

A kölcsönök közvetítését

Kadelsburger L.

I. nagy-becskerei váltó- és bizományi üzlete Nagy-Beeskereken vállalja el.

(6—26.16)

8419. sz. 1890.

(243-2.2)

Árlejtési hirdetmény.

Alóírt m. kir. jószágigazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az alább megnevezett helyreállítási munkálatoknak vállalatba adása czéljából zárt írásbeli ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni. Az árlejtés megkezdése előtt 10% bánatpénz leteendő s az 50 kros bélyeggel ellátott szabályszerű zárt írásbeli ajánlathoz 10% bánatpénz is melléklendő; ily zárt ajánlatok a nyilvános verseny megkezdése előtt az árlejtő bizottsághoz nyújtandók be. Közelebbi feltételek az alább megnevezett ispánságoknál, ugy ezen kir. jószágigazgatóságnál naponta betekintheők. Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Vállalatba fognak adatni a következő helyreállítási munkálatok.

I. Aradon a m. kir. jószágigazgatóság hiv. helyiségében (kincst. palota I emelet), 1890. évi augusztus hó 2-án d. e. 9 órakor.

1. Nagy-kikindai róm. kath. paplak helyreállítása 2020 frt 91 kr. kikiáltási ár s a hitközség által kézi és ígás napszám fejében természetben vagy 209 frt 62 kr. készpénz kiszolgáltatása mellett.

2. Mokrini róm. kath. plébánia-épület helyreállítása 562 frt 89 kr. kikiáltási ár s 12 frt 90 krral megállapított és a hitközség által viselendő kézi és ígás napszám természetben vagy készpénzben kiszolgáltatása mellett.

II. Kulán a m. kir. ispánság hiv. helyiségében 1890. évi augusztus hó 4-én d. e. 9 órakor.

3. Kulai kincst. korcsma-épület 171 frt 40 kr. kikiáltási ár mellett.

4. Kuczurai róm. kath. paplak 103 frt 40 kr. kikiáltási ár s 23 frt 91 krral megállapított és a hitközség által viselendő kézi és ígás napszám természetben vagy készpénzben kiszolgáltatása mellett.

5. Filippovai róm. kath. templom 75 frt 66 kr. kikiáltási ár s 12 frt 19 krral megállapított és a hitközség által viselendő kézi és ígás napszám természetben vagy készpénzben kiszolgáltatása mellett.

6. Kis-sztapári volt kettős pandurilak 101 frt 85 kr. kikiáltási ár mellett.

7. Kulai ispáni laképuület 235 frt 05 kr. kikiáltási ár mellett.

8. Bezdáni róm. kath. paplak 158 frt 54 kr. kikiáltási ár s 42 frt 87 krral megállapított s a hitközség által viselendő kézi és ígás napszám természetben vagy készpénzben kiszolgáltatása mellett.

III. Palánkán a m. kir. ispánság hiv. helyiségében 1890. évi augusztus hó 5-én d. e. 9 órakor.

9. Illoki révház 63 frt 50 kr. kikiáltási ár mellett.

10. Palánkai ispáni laképuület 248 frt 71 kr. kikiáltási ár mellett.

11. Rác-Miletici róm. kath. paplak 327 frt 68 kr. kikiáltási ár s 30 frt 89 krral megállapított és a hitközség által viselendő kézi és ígás napszám természetben vagy készpénzben kiszolgáltatása mellett.

12. Karovakovai róm. kath. paplak 184 frt 45 kr. kikiáltási ár s 6 frttal megállapított és a hitközség által viselendő kézi és ígás napszám természetben vagy készpénzben kiszolgáltatása mellett.

13. Gombosi révház 82 frt 94 kr. kikiáltási ár mellett.

14. Apatini sörház 265 frt 77 kr. kikiáltási ár mellett.

15. Doroszlói római katholikus paplak 332 frt 78 kr. kikiáltási ár s 11 frt 62 krral megállapított és a hitközség által viselendő kézi és ígás napszám természetben vagy készpénzben kiszolgáltatása mellett.

16. Szontai róm. kath. templom és paplak 197 frt 25 kr. kikiáltási ár s 64 frt 49 krral megállapított s a hitközség által viselendő kézi és ígás napszám természetben vagy készpénzben kiszolgáltatása mellett.

Aradon, 1890. július hó 4-én.

M. kir. államjószágigazgatóság.

3232. sz. 1890.

(249 2.2)

Árverési hirdetmény.

Ezen kir. jószágigazgatóság részéről közhírré tétetik, hogy a n.-beeskereki kincstári ispán-laknak 241 frt 32 kr. és a titeli volt katonai zene-iskola épületnek 283 forint 13 krral felvett költségvetés alapján leendő helyreállítása iránt Nagy-Becsckereken a m. kir. kincstári uradalmi ispánságnál f. évi július hó 18-án délelőtt 9 órakor írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni. Az árlejtés megkezdése előtt 10 százalékos bánatpénz leteendő s az 50 kros bélyeggel ellátott szabályszerű zárt írásbeli ajánlathoz is 10 százalékos bánatpénz melléklendő; az ily zárt ajánlatok a nyilvános árlejtés megkezdése előtt az árlejtő bizottság elnökének adandók át. Közelebbi feltételek és a költségvetések Nagy-Becsckereken a m. kir. kincstári ispánságnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekintheők. Utó ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Pancsova, 1890. évi július hó 5-én. — Magyar kir. állami jószágigazgatóság.

3791. sz. kig.

(262 3.1)

Pályázat.

Nagy-Gáj községében betöltetlen községi szülésznoi állásnak választás utján ellátására f. évi augusztus hó 9-én d. e. 9 óráját tűzöm ki, erre a pályázni óhajtok azzal hivatnak fel, hogy kellőleg okmányolt kérvényeket ezen főszolgabíróhoz címzetten f. évi augusztus hó 8-ig beadhatják.

Fizetés: 90 frt készpénz és minden szülés után 1 frt.

Fizetni képtelenek ingyen látandók el. Bánlak, 1890. évi július 22. Főszolgabíró szabadságon: Veinrich, szolgabíró.

802. szám kig. 1890.

(247-3.3)

Pályázat.

A nagy-toráki körorvosi állomás Nagy-Torák község székhelyiül üresedésben lévén, — ennek betöltésére a választás folyó év augusztus hó 2-án N.-Torák község házánál kintezetik.

E körhez tartozik Kis és Nagy-Torák és az ezek által fizetendő évi járulékok a következők: Kis-Torák évenként 350 frt, látogatás után nappal 50 kr, éjjel 1 frt. — Nagy-Torák évenként 350 frt, látogatás után nappal 50 kr, éjjel 1 frt. — A pályázók a magyar, német és román nyelvnek szóbeli, előbbi kettőnek pedig írásbeli jártasságát kimutatni köteleztetvén felhivatnak, hogy a törvényszerű folyamodványukat folyó év július hó végéig előírottánnál is inkább be-terjeszszék, mert a később beérkezett folyamodványok figyelmen kívül hagyatnak.

Nagy-Becsckerek, 1890 július 10.

Bakalovich Ágost, főszolgabíró.

3512. sz kig. 1890.

(253-3.2)

Pályázat.

Torontálvármegye perjámosi járásba ke-belezett Szent-Péter községében megürült és évi 400 frt fizetéssel egybekötött segéd-jegyzői állásra ezennel pályázat nyitattik.

Felhivatnak a pályázni óhajtok, hogy a felszerelt kérvényeiket e f. évi augusztus hó 8-ig hivatalomhoz henyujsák, mert a később érkezők figyelembe nem vétetnek.

A választás f. évi augusztus hó 9. d. e. 9 órakor fog Szt-Péter község házánál megtartatni.

Perjámos, 1890 július 14.

Gyertyánffy Dénes, főszolgabíró.

Egy szakavatott

gazdasszony,

ki minden gazdasszonyi teendőben jártas, alkalmazást keres. Felvilágosítást a lap ki-adóhivatala ad.

(261-1.1)

Dr. Frankl Miksa

ügyvédi irodája

található

Módoson

Hochecker-féle házban.

Адвокатурна канцеларуја**ДР. МАКСА ФРАНКЛОВА**

сада је у (251-3.2)

Модос

у Хокекеровој кући.

Kereskedelmi Szakiskola
alapítva 1860-ban.

**Nyilvános kereskedelmi tanintézet
Temesvárott.**

E tanintézetnek ugyanazon tanterve és jelentősége van, mint a kereskedelmi akadémiának, három évfolyamból áll és a végzett növendékek az egy éves önkéntes szolgálatra jogosultak.

E tanintézetrel összekötésben áll egy jól berendezett 4 osztályú polgári mint előkészítő iskola.

A tanév kezdődik szeptember 1-én.

Értesítés és közelebbi tudnivalókat nyujt

(265-3.1)

WIESZNER FERENCZ, igazgató.

Groszmann Zsigmond

okl. mérnöknek

m ű s z a k i i r o d á j á b a n

Nagy-Becsckereken

belvízlecsapolási, földmérési, tagosítási, nemkülönb a magasépítézet körébe tartozó bármimemű munkák utólagos és mérsékelt díjazás mellett elvállaltatnak. (129-52.15)

IRODA: Begasor, Sinkay-féle ház, a gőzhajózási ügynökség mellett.

Nagy mező- és Kiállítás Bécs

Május 14-től október 15-ig.
Reggeli 10 órától esti 10 óráig.

erdőgazdaság,
művészet-
és ipar

Park és Rotunda
színes szökőkutakkal
Este villanyvilágítás.

Rotunda.

Belépti díj 40 kr. — Vasár- és ünnepnapokon 30 kr. — Gyermekekjegye 20 kr. (181 109)

2616. szám kig. 1890.

(248 3.2)

Pályázati hirdetés.

A nyugdíjazás folytán megürült gyűlvészi községi jegyzői állásra, melyre 530 forint készpénzfizetés, kézbesítési díjak címén 20 forint, napidíjak fejében 60 frt, szabad lakás a hozzátartozó kerttel, ingyen örlés és ingyen tűzifa, fuvarozás és a szabályrendeletileg megállapított munkadíjak vannak mint évi fizetés egybekötve, ezennel pályázat nyitattik és felhivatnak mindazon egyének, kik az 1883. évi I. tcz. 6. §-ában előírt minősítvényvel bírnak, hogy pályázati folyamodványaikat a f. évi augusztus hó 5-én, délelőtt 10 órakor Gyűlvész község helységében tartandó választást megelőző napig aláírott főszolgabírói hivatalnál annál inkább benyújtsák, mert később érkező folyamodványok tekintetbe vétetni nem fognak.

A pályázóktól megkivántatik, hogy a magyar, német és román nyelvekben járassak legyenek.

Párdány, 1890. július 5. — Torontálvármegye párdányi járási főszolgabírói hivatala.

6326. szám 1890.

(250 3.2)

Pályázati hirdetés.

Torontálvármegye pancsovai járásába kebelezett Starcsova községében üresedésbeni bábai állásra újból pályázat hirdettetik s a választás hatánapjául f. évi augusztus 12. napjának, d. e. 9 órája a községhezához kitűzetik.

Felhivatnak tehát mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy oklevelükkel, valamint eddigi szolgálataikról és erkölcsi magaviseletükről, nemkülönb. nyelvismertükről tanuskodó bizonylatokkal felszerelt kérvényüket legkésőbb f. évi augusztus 9-ig aláírottához nyújtsák be.

Ezen állás következő javadalmazásokkal jár: a) Évi 60 forint a községi pénztárból, negyedévenként előre fizetve. — b) Szülési eseteknél minden fizetni képes szülőnőtől 1 frt, fizetni képtelennek ingyen kezelendők. — c) Természetheni szabadlakás.

Pancsova, 1890. július 8.

Radosavlyevics, főszolgabíró.

5631. szám 1890.

(263 3.1)

Pályázat.

Torontálvármegye pancsovai járásához tartozó Dolova községében megüresedett községi orvosi állás betöltésére a választás f. évi augusztus 26-án, d. e. 10 órára tűzetik ki. A pályázni szándékozó orvos tudor urak sziveskedjék szabályszerűen felszerelt folyamodványaikat f. évi augusztus 23-ig hozzám benyújtani.

Évi fizetés 850 forint, de meghatározott ígérettel, hogy 1000 frtra felemeltetni fog, mielőtt a megválasztandó orvos szakavatott, gyakorlatott és szorgalmatosnak bizonyul. Évi lakbér 120 frt, nappali látogatási díj 20 kr. és éjjeli 40 kr., ellenben a halottkémelés, szegények gyógykezelése, betegiskolás gyermekek részére bizonyítvány kiállítása, valamint a rendőri teendők teljesítése ingyen. — Vény írásáért külön díj fel nem számítható.

A községi lakosok — 6000-et felülmúló számban — szerbek és románok lévén, ezen nyelvek egyikének tudása — mi okmánynyal igazolandó — az illető pályázónak elsőbbséget biztosít.

Pancsova, 1890. július 18.

Radosavlyevics, főszolgabíró.

SCHLICK-féle Vasöntőde és Gépgyár

részvénytársaság Budapesten.

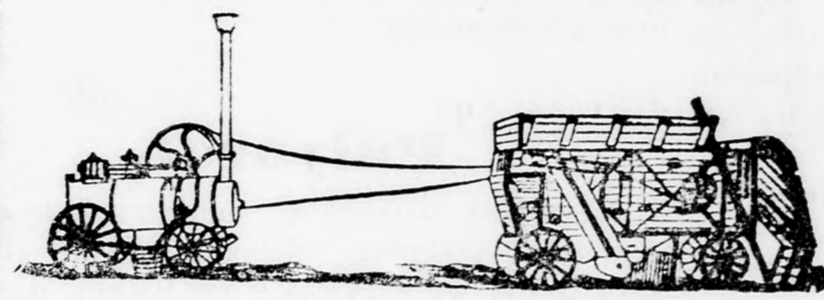
Gyár és irodák:
VI., külső váci-ut 1696/99. sz.

Városi iroda és raktár:
VI., Podmaniczky-utca 14. sz.

Ajánlja a cséplési időnyre kitérő szerkezetű (79-18. 3)

gőzcséplő-készületeit, locomobiljait

és vaskeretű gőzcséplő-gépeit,

továbbá
járgánycséplő-készületeit,
gabonatisztító-rostait
(Baker- és Vidats-rendszer) és
konkolyozóit.

Készletben vannak:

Eredeti kévekötő- és marokrakó aratógépek, eredeti amerikai fűkaszalógépek, szénagyújtók stb.

SCHLICK-féle szab. 2- és 3-vasu ekék, szabadalm. Schlick-féle mélyítő-ekék, mélyítő-ekék önvezetékkel, eredeti Schlick- és Vidats-féle egyvasu ekék, talajmivelő eszközök, boronák és rögtörők.

Szab. Schlick-féle, Haladás' sorbavető-gépek.

Szóróvető-gépek. Takarmánykészítő-gépek, darálók, morzsolók, örlőmalmok és olajmalom-berendezések.

Legolcsóbb árak. Előnyös fizetési feltételek

Arjegyzők kiváratra ingyen és bérmentve.

MOLL SEIDLITZ POR

Tavaszi
gyógyítás

Nyári
gyógyítás

Őszi
gyógyítás

Téli
gyógyítás

Csak akkor valódi ha minden dobozon a gyárjegye, egy sas és MOLL A. sokszorosított czéje látható

Gyors gyógyhatás makacs gyomor- és altestbajok, gyomorgörös, nyák, gyomorégés, székrekedésnél, májbajok, vertolulás, aranyer és a legkülönfelebb női betegségeknél. Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt.

Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerártaiban.
MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvét mellett, 2 doboznál kevesebb nem küldünk.

Elismerés MOLL A. urhoz Bécsben.

Ülő foglalkozásonál az ön Moll-féle Seidlitzporai igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s mindenkorra és szívesen isten fizesse meg-ét mondok érte; ezek a gyomrot jóvá és főt könnyűvé teszik.

Tisztelettel
Steinko P. J., lelkész Honnetschlag-ban.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ES SÓ

Csak akkor valódi ha minden üveg MOLL A. védjegyét és aláírását viseli.

Bedörzsölésül sikeres használat közhvény, csúsz, mindennemű te-fájdalom és benulásnál: burogatás alakjában minden sérelem és sebnél, daganatok, gyuladásoknál. Belsőleg vízzei vegyítve hirtelen rosszullet, hányás, kolika és hasmenésnél.

Egy üveg ára használati utasítással 90 kr. o. é.
Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerártaiban és anyagkereskedéseiben.

MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvéttel. Két üvegnél kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. gyógyszerész urhoz Bécs.
Kitevő Moll-féle francia borszesz és sója vidékemen nagy-segítségére készletet óhajtok tartani magamnál. Mely tisztelt-tel (265 48)

Hornof, lelkész Micholup-ban.

Kapható Nagy-Beeskereken: Mencer Lipót, Kellner József és Kovács Sándor gyógyszer, uraknál.

Nyomatott a kiadó Pleitz Fer. Pálnál Nagy-Beeskereken.

HIVATALOS MELLÉKLETE.

Nagy-Becskerek, 1890. évi július hó 27-én.

Körriratok.

Torontálvármegye alispánjától.

26567. szám 1890.

Valamennyi fősztolgabiróságnak és N. Becskerek város polgármesterének.

A póstyéni fürdőnek bérlője Winter Sándor azon ajánlatot teszi, miszerint 10 igazságügyministeri, 10 vallás- és közoktatásügyi ministeri, 10 kereskedelemügyi és 10 belügyministeri tisztviselőnek — ez utóbbiakhoz számítva a megyei tisztviselőket is — a póstyéni fürdőben f. évi május havától kezdve június 1. napjáig és ismét augusztus 15-ikétől kezdve a fürdőidény végeig 50 százalékot a fürdődíjakból és 50 százalékot a lakbérékből hajlandó engedni, késznek nyilatkozott továbbá elszegényedett 2 belügyministeri, 2 igazságügyministeri, 2 kereskedelemügyi ministeri tisztviselőt és 5 néptanítót valláskülömbőség nélkül tündővel és lakással díjmentesen ellátni, sőt még arról is gondoskodni, hogy ez utóbbiak az étkezést mérsékelt áron kapják, dr. Fodor Kálmán fürdőorvos pedig hajlandónak nyilatkozott, mindezen kedvezményben részesült tisztviselőket díj nélkül gyógykezelné.

Ezen ajánlatot oly felhívással adom tudtára, hogy azon törvényhatósági tisztviselők neveit, kik egészségük helyreállítása czéljából ezen kedvezményes helyeket elnyerni óhajtják, a gyógykezelés szükségességét igazoló orvosi bizonyítvány csatolása mellett, tekintettel különösen a kérvényezőik anyagi helyzetére, velem legkésőbb augusztus 1-ig közölje.

Megjegyzem végül, hogy miután a májusi hó elmúlt, önként érthetőleg csakis az augusztus 15-től az évad végeig lesznek a kedvezmények ezuttal engedélyezhetők.

Nagy-Becskerek, 1890 július 14.

Rónay, kir. tanácsos, alispán.

26878. szám 1890.

Valamennyi fősztolgabiróságnak és N. Becskerek város polgármesterének.

F. évi május 26 án 19578. sz. alatt kelt rendeletemhez a nm. m. kir. belügyministeriumnak július 6-án 34929. VI.-11. számú körrendetét küldöm meg, melyszerint a veszettség elleni budapesti védőtőintézetbe utazó szegénysorsu egyéneknek részben ingyenes, részben kedvezményes szállításáról gondoskodva van.

Erről tudomást véve felhívom, hogy ezen humanistikus intézkedést lehetőleg tág körben közzétenni sziveskedjék.

N. Becskerek, 1890 július 18.

Rónay, kir. tanácsos, alispán.

Másolat. 34929.-VI.-11. M. kir. belügyminister. Körrendet. — A veszett eb által megmárt és a vidékről, védőtások eszközöltetése czéljából, a fővárosba érkezett vagyontalanoknak

elhelyeztetése tárgyában f. évi május 16-án 32047. sz. a. kelt körrendetem kapcsán, a megmártaknak és esetleg kísézőiknek a vasuton Budapestre és innen visszautazására vonatkozólag, a kereskedelmi minister urnak folyó évi május 19-én 26976. ugyszintén június 24-én 37542. sz. a. kelt újabb átíratat folytán pótlólag értesitem a törvényhatóságot, hogy a nevezettek részére a kamatbiztosítást élvező hazai vasutak, továbbá a gölniczvölgyi, a n.-kikinda-nagy-becskereki és a torontáli helyi érdekű vasutak a díjmentes. a mohács-pécsi vasut az önkezelési áron és a budapesti helyi érdekű vasutak részvénytársaság a féláron való szállítás kedvezményét engedélyezték és ezen kedvezmény érvényesítésére valamennyien az állomásokat hatalmazták fel.

Az osztrák államvasutársaság pedig — a mely az említettek részére 50 százalék menetdíjmérséklést engedélyezett — szintén hozzájárult a többi vasutak által elfogadott azon módhoz, hogy a kérdéses egyének részére engedélyezett kedvezmények érvényesítésével az állomások bizattak meg, — de az ellenőrzés érdekében azon intézkedést tette, hogy a teljes vagyontalanság és keresetképtelenségnek kétségtelen beigazolása alapján engedélyezendő szabadjegy kiállításának esetén, az állomás az utastól a teljes vagyontalanság és keresetképtelenséget igazoló bizonyítványt bevenni és az igazgatóságához felterjeszteni tartozik. — Erről a törvényhatóságot megfelelő tág körben való közzététel végett azzal értesitem, hogy most már a veszettség elleni budapesti védőtőintézetbe utazó szegénysorsu egyének kedvezményes szállításáról az ország összes nyilvános közlekedési vállalatán gondoskodva van. — Budapest, 1890 július 6 án. A minister helyett: Lukács György, államtitkár.

26647. szám 1890.

Valamennyi járási fősztolgabiróságnak, N. Becskerek város polgármesterének.

Csanádmegye alispánjának f. évi jul. 10 én 6123. sz. a. k. értesítése szerint a cs.-palotai ugynevezett Csiga legelőn az ökörcsordában a ragadós szájfájás járványszerűleg fellépett.

Erről czímet tudomás és közhírré tétel végett értesitem.

Nagy-Becskerek, 1890 július 18.

Rónay, kir. tanácsos, alispán.

26340. szám 1890.

Valamennyi fősztolgabiróságnak és N. Becskerek város polgármesterének.

Tudomás és közhírré tétel végett értesitem, hogy a Verseczen állomásozó 2. méntelep osztályban az állami méntek osztályozása (selejtezés) folyó évi augusztus 1-én fog megejtetni.

Nagy-Becskerek, 1890 július 18.

Rónay, kir. tanácsos, alispán.

12719. szám 1890.

Valamennyi fősztolgabirónak, N. Becskerek polgármesterének és a központi katonai előadónak.

A fegyvergyakorlatokra kötelezett tartalékos tisztek és tartalékos katonák, valamint a tartalékos honvédtisztek és honvédek, végre a póttartalékosok folyó évi fegyvergyakorlati tekintetében a következők tételnek közhírré:

1. A közös hadsereg kötelékébe tartozó havidijasok és legénység fegyvergyakorlataira nézve.

1. A folyó 1890. évben fegyvergyakorlatokban való részvételre kötelezve vannak:

a) Az alább elősorolandó kivételekkel, általában az 1885., 1883. és 1881. évi sorozási évfolyamokba tartozó tartalékos tisztek, az ugyanazon sorozási évfolyambeli tartalékos legénység, — végre a fegyvergyakorlatokra kötelezett póttartalékosok közül az 1885. és 1883. sorozási évfolyambeliek.

b) az egy évi önkéntesek sorából előléptetett azon tartalékos tisztek vagy a legénység állományába átlépett azon tartalékosok, kiknek a tartalékban való szolgálati kötelezettsége a tényleges szolgálat megkezdésének hosszabb időre történt elhalasztása folytán hét évnél rövidebb időre terjed és a kik ennél fogva még több fegyvergyakorlatra kötelezettek mint a velők ugyanazon sorozási évfolyamba tartozók.

c) A tartalékos tiszteknek és a tartalékos legénységnek azon része, a mely az elmulasztott 1889. évi fegyvergyakorlatot utánpótolni tartozik.

2. A fegyvergyakorlatra kötelezett tartalékos tiszteknek fegyvergyakorlata a folyó évben 28 napig, a legénység pedig egyes kivételekkel általában 13 napig fog tartani.

A gyalog- és vadászcsapatokba tartozó legénység azon részének fegyvergyakorlati időtartama, a mely az őszi nagyobb fegyvergyakorlatokhoz fog bevonulni, később határozatik meg.

3. A lovasság tartalékába tartozó legénység közül, a tavaszi időszakban, csak a volt egy évi önkéntesek fognak 13 napi fegyvergyakorlatra behivatni; az őszi időszakbeli fegyvergyakorlatra való behívás tekintetében pedig az utasítások később fognak kiadatni.

4. A táborig és vártüzérségbeli tartalékosok és póttartalékosok az idén fegyvergyakorlatra nem fognak behivatni.

5. A fegyvergyakorlatok alól való felmentéseknek csak a védtörvényi utasítás II. rész 38., illetve 43. szakaszában felsorolt esetekben van helye.

6. A külföldön tartózkodó s fegyver- (szolgálati) gyakorlatra kötelezett tartalékos tisztek az illető katonai hatóságok által hivatnak be, a tartalékos és póttartalékos legénység behívása körül, pedig kellő figyelem fordítandó

mából hozott e határozatával valóban oly hazafias emléket állított fel, melyre a késő utódok is büszkén hivatkozhatnak. Fényes bizonyítékát képezi ez a délmagyarországi németajku lakosok hazafias érzelmeinek s loyális gondolkozásának. Régóta tudja, érzi az egész Magyarország, hogy németajku honfitársaink a testvériség hamisítatlan érzelmével szítanak a magyarokhoz és nem elégszenek meg azzal, hogy csak lélekben és érzelmben legyenek magyarok, de őszinte törekvésük, hogy nyelvben is magyarok legyenek és mindnyájan elsajátítsák az édes hazai zengzetes nyelvét.

Az a gondolat, hogy a megmagyarosodásra Szegeden állítanak egy közintézetet, nemcsak elismerésre méltó törekvést jelent, hanem a derék svábok hazafias intencziójának a legszerencsésebben kidolgozott megtestesítése.

A délvidéki magyar szellem gyupontja Szeged, e hatalmas magyar metropolis, melynek földrajzi helyzeténél fogva az a misszió jutott, hogy a polyglott déli megyékben a magyar nyelv útján a magyar szellemet terjeszse. A magyarosodni akaró gyertyamosi németek tehát a legtermészetesebb utat követik, midőn Szegedre, a magyarság anyavárosába küldik gyermekeiket. Ez uton biztosan célzt érnek, másrészt Szegedet magyarosító missziójában is hatalmasan segítik.

A Szeged magyarságába beékelte német telepítvény valósággal nagy szolgálatot tehet a magyarosítás ügyének. Működésének áldásos eredményeit pár évtized múlva nagyon meg fogja érezni az Alföld. Ugyanazért a gyertyamosiak szegedi sváb telepét minden magyar ember igazi honfium örömmel üdvözölheti. Kétszeres örömmel fogadhatja pedig szárnyai alá maga Szeged, mert a gyertyamosi konviktus e város magasabb törekvéseinek önként jön segíteni. Épen azért Szeged város saját rendeltetéséből kifolyólag cselekszik, sőt határozottan köteleességet teljesít, ha a konviktus megalapításában a derék sváb testvéreknek támogatására lesz.

A gyertyamosiak a hazafias terv megvalósítására tekintélyes anyagi erőt hoztak össze. — Rösér Miklós, a Ferencz József-rend lovagja s a fővárosi Rösér-féle keresk. iskola tulajdonosa, mint gyertyamosi szülött 2000 futas alapítványt tett és 30 vaságyat ajánlott fel, Torontál vármegye törvényhatósága pedig szintén 2000 frttal járult a tápintézet létesítéséhez. A konviktus szervezése ily módon létesült s az 1890-91. iskolaévvvel kezd meg működését.

Az intézet szervezési szabályzata szerint a gyertyamosi konviktus célja a Gyertyamos községbeli németajku lakosok fiaival a magyar nyelv tökéletes ismeretét elsajátíttatni és a fiukat intelligens, erényes, munkás erkölcsben és vallásban kifogástalan férfiakká nevelni. E szép célokra szolgál a tápintézet, melybe kizárólag fiuk vétetnek fel és első sorban Gyertyamos községbeliek. A helyiség 60 gyermek befogadására lesz berendezve. Felvétetnek a fiuk 10 éves korukban és az elemi 4. osztályból. Az intézetbe elhelyezett fiuk száma állandóan 60-ra van meg-

állapítva; ha gyertyamosiakból ki nem telnék e létszám, más községbeli németajkuakból fog kiegészítettetni.

A felvételre első sorban olyan növendékek tarthatnak igényt, akik gyakorlati pályára előkészítő iskolába járnak; első sorban tehát polgári, kereskedelmi vagy ipariskolába járó tanulókból vesznek fel és csak ha hely marad ezek után: akkor jönnek sorba a gymnazisták és reálisták.

Az intézetben elhelyezett növendékekért évenként 100 frtot fizetnek a szülők. Es ezért a tanuló lakást, teljes ellátást nyer, állandó felügyelet alatt áll, korrepetíciót kap és szükség esetén gyógykezelésben részesül.

A növendékek nem lesznek egyenruházva, csak kucsma jelzi, hogy tagjai a konviktusnak.

Az intézet élén álló házfők vezet a konviktus igazgatását, erkölcsi és tanulmányi felügyeletét és gazdasági ügyeit.

A gyermekek felügyeletére nevelők lesznek alkalmazva felsőbb iskolák szorgalmas, szegénysorsu tanulóiból választva. Ezek ügyelnek fel a gyermekek tanulására is és korrepetálnak velük. Életkor és iskolai osztályok fokozata szerint a tanulók 4 csoportba osztatnak be és minden csoport élén lesz egy-egy nevelő, aki az intézetben ingyen lakást és teljes ellátást nyer.

A gyertyamosiak tartalék-alapot is gyűjtene, a miből szegény gyermekek egészen ingyen ellátásban fognak részesülni.

A tápintézet ügyeire egy gondnokság felügyel, melynek tagjait Gyertyamos község közgyűlése választja meg 3 évre. A gondnokság áll elnökökből, alelnökökből, titkárból, pénztárnokból, ellenőrből, 12 választmányi tagból és 3 felügyelő bizottsági tagból. A gondnokság tiszteletbeli elnöki tisztét az alapító község a konviktus védnökére, Hertelendy József torontál-vármegyei főispánra ruházta élet-hossziglan.

A gondnokság választja a házfőnöket 3 évre, alkalmazza évenként a nevelőket és vezet a tápintézet pénz- és számadási ügyeit.

A konviktus házszabályaiban szigorú utasításul van kikötve, hogy a társalgási nyelv elengedhetlenül és kizárólag — a m a g y a r.

A népnevelők érdekei.

Pár hét még, s a magyar nemzet ezekre menő népnevelői egybegyűlnek Budapesten, az ország szívében, hogy ott, a legmagasztosabb ügyről, a népnevelés ügyéről tanácskozva, annak felvirágoztatásához minden lehetőt megtegyenek; egybegyűlnek, hogy a nemzet jövő támaszának miként leendő vezetése körüli egyöntetű eljárást állapítsanak meg; egybegyűlnek, hogy végre valahára keresztül vigyék: a nemzeti egybehangzó népnevelést.

De a magasztos eszme, mely a népnevelők IV-ik egyetemes gyűlésére össze hozza a népnevelők ezrét, nem oldható meg oly könnyen, mint az első tekintetre látszik. Mellékes, és pedig sok mellékes kérdés elintézésének szüksége forog fenn előbb, mintsem, a nagy cél elérve, a magasztos eszme megtestesítve leend.

Népnevelésünk fejlődésének oly sok, s oly jelentékeny dolog áll még útjában, hogy minden oldalról a legjobb akarat, fáradhatatlan szorgalom, s a nemes ügy iránti

buzgalom kívántatik, hogy e hátrányok, melyek a fejlődést eddig gátolták, jelenleg is gátolják, s ha el nem hárittatnak, gátolni fogják ezentul is, — hogy e hátrányok mondjuk, eltávolíthatók legyenek, összetett munkaerőt igényel.

Az egyes tankerületek megtartott gyűléseikben formulázták már nagy részben azon kérdéseket, melyeknek elintézése szükségképp előtérbe lép, mielőtt a főkérdés a végcél: népnevelésünk felvirágoztatása tárgyalás alá vehető lesz; de mindezek a formulázások nem képeznek egyöntetű megállapodást, s inkább jó akaró óhajok mint határozati javaslatokat tartalmaznak.

E soroknak célja, egybeszedni mindazon elintézendő kérdéseket, melyeket megoldani égető szükségé vált s melyek megoldása nélkül a cél elérhető nem lesz soha. Távol van azonban e soroktól az a cél, hogy tanácsadóként lépjen fel az egyetemes gyűlés tagjai előtt, csupán a jó akarat vezetitollunkat, — meggyőződve lévén a felől, hogy a népnevelés ügye iránti jó indulatainkat senki kétségbe nem vonja s biztosítva minden népnevelőt, hogy a nemes, magasztos ügyért oly hön dobog kebelünk, hogy ha még tévedésbe esnénk is, e tévedés is csak túlaradott érzelmeinkben találna megfajtását, — mit elítelni nemesen érző kebelnek, gondolkodó főnek nem szabad, nem lehet!

Hogy nézeteink, melyeket kifejtteni szándékozunk, nem állanak egyedül, eléggé bizonyítja előttünk az, hogy a hírlapirodalom több ízben különböző alkalmakkal és modorban foglalkozott már e nézetekkel, de bizonyítja az is, hogy a magyarországi népnevelők legnagyobb része meg van győződve e nézetek helyességéről. Nem is ezekhez szólunk tehát, hanem azon népnevelőkhöz, kik a „maradás“ elvét követve, az újításoknak azért ellenségei, mert az a újítás mindenkor némi rázkodtatással van egybekapcsolva.

A népnevelők helyzete, állása Magyarországon oly különleges, minőt bármely a kultura magaslatán álló nemzetnél hiába keresünk, s e helyzet, és állás ép oly kevéssé válik dicséretére a magyar társadalomnak mint a mily szegényletes magára a legszentebb ügyre a népnevelés ügyére!

Nagy vádat mondtunk ki, de nem vonunk vissza belőle egyetlen egy szót sem; iparkodni fogunk azt, mit állítottunk be is bizonyítani:

A magyarországi népnevelők — ott kezdjük mindjárt, ahol legérzékenyebb a dolog, — anyagi helyzetüket tekintve a társadalom hasonló osztályu munkásaival össze sem egyezhetők. A törvény, mely a minimumot állapítja meg, a tanítói illetményekre nézve, szükkeblúséget tanusít; de eltekintve ettől, még az a helyzet is be áll, nem egyszer, hogy az illetményt meghatározni hivatott közegek, félreértve a törvényt, félremagyarázva annak betűit, a minimumot maximumnak veszik, s így állapítják meg a népnevelő illetményét; oda dobva a tanítót, a lét kérdésének aggodalmaiba.

A társadalom hason képesített egyénei mentek az anyagi gondoktól, s épen a népnevelő van annak alája vetve, azon népnevelő, kinek épen a szellemi elfoglaltságánál fogva, teljesen mentnek kellene lennie az anyagi gondoktól.

Ez az első baj, ezen törvényhozás útján segíteni kell, mondani egy minimumot, mely tekintve a tanítótság társadalmi állását — szerintünk — 600 frtnál kevesebb nem lehet, s ez által fel kell menteni a tanítót a napi anyagi gondoktól, egyenlővé kell tenni anyagi helyzetét a többi hason állásu hivatásban működő egyénékével.

A sorrendben következik a népnevelő társadalmi állása.

Ma még a népnevelők a társadalomban nem csak nem bírják azt a befolyást, mely őket megilleti, hanem csak eltűrt egyéneknek tekintetnek mindenfelé. Lehet, sokan azt fogják állítani, hogy a tanítók maguk okai. Ez nagy tévedés. A magyar népnevelőkben meg van az önérték, meg van a

hivatás iránti lelkesedés, meg van a társadalmi műveltség: de hiányzik a társadalomban a jóakarát, beismerni azt, hogy a tanító oly képesített egyén, kinek a társadalomban szerepléshez joga van.

S honnét ered az, hogy a társadalom ezt beismerni vonakodik? Egyszerű a felelet. Onnét, mert tudja mindenki, hogy a néptanító bármily öntudatosan működik is, bármily magaslatán áll is hivatásának, több nem lesz belőle, mint iskolamester, vagy a sors különös kedvezése mellett, legfeljebb is iskola igazgató. E helyzetet meg kell változtatni. Törvényhozásilag intézkedni kell az iránt, hogy a tanító, nyert képesítésénél fogva, iskola igazgató, tanfelügyelő, miniszteri előadó lehessen, szóval biztosítani kell a tanítóságnak a fokozatos előléptetést, mit az, képesítésénél fogva, jogosan megkövetelhet.

Rendezni kell a tanítók feletti fenhatóságok hatáskörét, mert a jelenlegi törvény intézkedései nemcsak hogy nem kielégítőek, de még nem ritkán összeütközésre is adnak alkalmat.

Ha, az egyetemes gyűlés a most elmondottakat szem előtt tartva, a igényeket méltányolva, fogja megtenni előterjesztéseit a kormányhoz, mi bizunk a kormányban, hogy az a méltányos kívánalmakat készséggel fogja teljesíteni, s ha az meglesz, a nagy eszme — népnevelésünk ügyének felvirágozása, — meg fog testesülni.

A küzdelem babért terem!

A népnevelők küzdelmének nem maradhat el jutalma!

A meddő vita csak időt pazarol, de eredményre nem juttat soha!

Félre tehát a meddő vitákkal! Értsük meg egymást, s váltsunk törekedjünk a jót keresztiül vinni, akkor, és csak úgy lehet reményünk, hogy egyetemes gyűlésünk eredményes leend, melyre, hogy kartársaink minél nagyobb számban jelenjenek meg, ez óhajtsunk.

G á t i G y ö z ő.

HIREK.

Mária Valéria királykisasszony esküvője alkalmából N.-Beeskerek város is díszit öltött. Már július 30-án a mennyegző előestéjén a templomok és középületekről hatalmas trikolórok lengtek alá s a kivilágított megyeháza valóságos tündérvárosra hasonlított, a többi középület és számos magánház is kivilágított s az utcákon zene játszott. Másnap, 31-én a templomokban dísz istentiszteletek tartattak, melyeken a megyei tisztikar Rónay Jenő kir. tanácsos, alispán vezetésével, s a többi hatóság is testületileg vett részt.

Kinevezések. Hertelendy József megyénk főispánja Szépfy Elemért a török-beecsei járásba közigazgatási fog. gyakornokká kinevezte. — Morvay Győző, a nagy-beeskereki gymnasium jeles tehetségű tanárnak a nagy kikindai gymnasiumhoz rendes tanárrá történt megválasztását a nm. belügyministerium jóváhagyta.

Jegyzői tanfolyam. A torontáli községi és körjegyzők egylete e hó 28-án tartott rendkívüli közgyűlésen foglalkozott a jegyzői tanfolyam felállításával, mely november hó 1-től jövő évi május hóig fog tartani. A torontálmegyei jegyzői-jelöltek 30 frt, a vidékiek 40 frt beiratási díjat fizetnek s az előadások hétköznaponként este 5—8 óráig tartanak a közs. népiskola helyiségeiben. Jelentkezések írásban vagy szóbelileg október hó 15-ig intézendők a tanfolyam igazgatóságához. A tanfolyam pártfogójául s anyagi támogatására a megye törvényhatósága kéretett fel, mely az iránt is megke-restetett, hogy a községeket a tanfolyam segélyezésére hívja fel. — A közgyűlés egyszerűs mind kijelölte a szükséges tanerőket is: Balogh Károly ár. ülnök, Hegedüs János közig. gyakornok, Riesz Jakab árvaszéki ülnök, Stassik Ferencz ügyvéd, Szigethy József, m. alszámvevő és Tribalszky Teofil pénz. fogalmazó urakat.

A n.-beeskereki reformatus templom pompás arányokban bontakozik ki az épületállványok tömkelegéből. A tiszta góth-stylben épült egyház, egyik kiváló díszes lez városunknak s külsőleg már szeptember végével teljesen elkészül. A mult hóban fejtett csillag napnyugtával valóságos dicsfényt terjeszt a góthikus-levelzetekre s a karsu toronyra, mely büszkén emelkedik ki hétköznapias környezetéből. — A belső munkálatok a tél folyamán eszközöltetnek s az ünnepélyes felszentelés tavasszal történik. Mindezekhez azonban pénz kell. Az építkezés mintegy 30,000 forintba került, melyet nagyrészt Szalay József, a hitközség lelkes pástora gyűjtött össze, — legújában a reformatus konvent is 2000 frtot szavazott meg a költségekre. Mint halljuk Szalay József e télen ismét vándorbotot vesz kezébe, hogy a belső berendezés költségeire gyűjtsön, ha csak a jótékony adakozások addigra fedezni nem fogják a még hiányzó költségeket.

Uj templom Nagy-Komlóson. N.-Komlós községe uj gör.-katholikus templomot épít góth-stylusban, melynek terveit a helyb. állam-építészeti hivatal jeles mérnöke Szöllőssy Kálmán készítette el. Az építkezés feltételeit lapunk hirdetései közt közöljük.

Névváltóztatás. Oblat Leon és Aurél nagy-beeskereki lakosok vezetéknévüknek „Loránt“-ra kért átváltóztatása belügyministeri rendelettel megengedtetett.

Gyógyszertár eladás. Mencez Lipót köztisztviselő álló n.-beeskereki gyógyszerész, főútczai Magyar Koronához címzett személyjogi gyógytárát eladta Moskofcsák Dezső urnak ki a gyógytárt már át is vette.

Uj egyletek. A szerb-csanádi polgári casinó, a nagy-szt-miklósi dalárda és a bega-szt-györgyi társaskör alapszabályait a belügyminister jóváhagyta.

Megszüntetett folyamernői hivatal. A földmivélségi minister a pancsovai m. kir. folyamernői hivatal f. é szeptember hó 1-ével megszünteti és ugyanazon naptól Fehértplomban kir. folyamernői hivatalt állít fel, melynek hivatal hatásköre kiterjed a Duna folyamának a Temes beömlésétől egész az ország határáig terjedő részére. A megszüntetett pancsovai folyamernői hivatal felügyelete alatt álló folyamszakaszoknak a Temes beömlésétől az ujvidéki m. kir. folyamernői hivatal szakaszáig terjedő része az ujvidéki szakaszhoz csatoltatik.

Székelve községe, mely megyénktől Temesvármegyéhez csatoltatott, mint a „D. K.“-ben olvassuk, a napokban küldte be első hivatalos jelentését uj törvényhatóságához. Ilyen szempontból érdekes, hogy az első jelentés miről szól? Épességgel nem fontos dologról. Annyi az egész tartalma, hogy három drb gazdátlan libáért befolyt 1 frt 50 kr, melyet a kubini főszolgabíróhoz betérjesztett.

Mulatságok. A n.-beeskereki polg. lövészegylet ö fensége Mária-Valéria királykisasszony násza alkalmából július hó 31-én és augusztus hó 3-án lövöldőjében ünnepi díszlövészetet s a Rózsa-szállodában táncmulatságot rendezett. A táncmulatság m. hó 31-én folyt le a szálloda lampionokkal díszített udvarán és termeiben szép számu közönség részvéte mellett, mely hajnalig mulatott. — A „budapesti általános munkás-betegsegélyző és rokkantpénztár n.-beeskereki fiókja“ javára f. hó 2-án rendezett XIV. alakuló ünnepély a városi kaszinó helyiségeiben szintén zajos mulatság volt. A tánczot hangverseny előzte meg, melyen az itteni munkás-képző és társas-egylet énekosztálya működött közre Wiltschgo Rezső ur vezetésével.

Vonatkésés. A n.-kikindai — n.-beeskereki vasut reggeli vonata f. hó 1-én tengelytörés következtében Beodránál vesztegelt s csak három órai kéréssel érkezett városunkba, hol már-már az a hír támadt, hogy a vonatot megtámadták és kirabolták — az indusok.

Telefon. Mint értesülünk a Fuchs S. féle szállító-üzlet telefonösszeköttetést akar létesíteni üzlethelyisége s a vasuti indóházak között s így városunk száz évvel előbb jut telefonhoz, mint különben remélhettük volna.

A vaskapu szabályozás ügyében, mint a „P. C.“ értesül, Baross keresk. minister, kiadta a rendeletet az előmunkálatok szakadatlan s leggondosabb befejezésére, hogy azután a robbantásokhoz s a töltés- és csatornamunkákhoz fogjanak. A hivatalos próbarobbantás minden valószínűség szerint folyó évi augusztus 8—10-én fog a Jucz-nál megtartatni egy oly ponton, hol a szikla rendkívüli keménységű, a folyamsebesség ragadó, s a hol angolok és francziák ismételen hajótörést szenvedtek robbantási kísérleteikkel. A töltési munkálatokat csak akkor lehet megkezdeni, ha a terjedelmes barakok a munkások számára elkészültek. A minister feltétlenül megkivánja, és a főépítkezési vállalat készségesen megteszi, hogy a munkások egészségéről, jó táplálkozásáról és elszállásolásáról a legkielegítőbb módon gondoskodjanak.

Pályázat. A nagy-kikindai községi gymnasiumnál egy tanszékre, melylyel a mértani és szabadkézi rajznak, szépirásnak és alsóbb osztályokban a számtannak tanítása van összekötve, ezennel pályázat hirdettetik. Ezen állomással rendes tanár megválasztása esetén 1200 frt évi fizetés, 200 frt szállás-pénz és a szabályszerű ötödéves pótlékok élvezete és nyugdíj jogosultság, — helyettes tanár megválasztása esetén pedig 800 frt évi díj van összekötve. Pályázók a nagy-kikindai gymnasiumi bizottsághoz címzett kérvényüket, melyben életkoruk, vallásuk, nős vagy nőtlen állapotuk, hadkötelezettségi viszonyuk, végzett tanulmányaik és tanári képesítésük, nyelvismereteik és eddigi netáni szolgálataik okmányokkal igazolandók, ha szolgálatban vannak előljárási utján minősítvényi táblázattal, különben pedig közvetlenül alólirotthoz, mint a nagy-kikindai gymnasiumi bizottság elnökéhez f. évi augusztus hó 20-ig küldjék be. A megválasztott állomását az 1890-1. tanévi beiratások előtt tartozik elfoglalni. Nagy-Beeskerekén, 1890 július 29-én Rónay Jenő, kir. tanácsos alispán mint a gymnasiumi bizottság elnöke.

Gyertyámos község convictusába való felvétel.

Az 1890-91. iskolaév kezdetével a Gyertyámos községe által Szegeden felállítandó convictus megnyílik. Az intézetbe való felvételt illetőleg f. évi augusztus hó 10-ig Gyertyámoson Róser Ádám intézeti elnöknel személyesen vagy írásbelileg jelentkezhetni. A felvétel feltételei következők: 1. Minden növendékért beiratási díj fejében 12 frt, egész évi (10 havni) ellátásért pedig 100 frt — havi 10 frtnyi előleges részletekben az intézet pénztáránál — Gyertyámoson fizetendő. 2. Minden növendék az alább megnevezett ruházattal, eszközökkel és ágyneműekkel legyen ellátva: Egy téli és egy nyári ruha, 6 drb ing, 4 drb alsó nadrág, 6 drb zsebkendő, 2 drb asztalkendő (szalvéta), 4 drb törülköző, 2 pár cipő vagy csizma, 6 pár kapeza vagy harisnya, 1 drb ruhakefe, 1 drb fésű, 1—1 drb fényesítő, sár- és mázolókefe, 1 drb fogkefe. Ágyneműek: 1 drb vánkös, 1 drb paplany és 2 drb lepedő. Megjegyzendő, hogy kalap vagy sapka helyett minden nö-

VASUTÜGYEK.

(Szab. osztrák-magyar államvasut-társaság.)

Szász-magyar vasuti kötelek. — F. évi augusztus hó 1-ével a fentnevezett kötelek fődíjzabásainak II. rész 1. és 4. füzetéhez az I. pótlék és 2. és 3. füzetéhez a IV. pótlék lép életbe, melyek új illetve megváltoztatott díjtételeket tartalmaznak.

A 2. és 3. füzetben foglalt 5.a számú kivételes díjzabásnak a kassa-oderbergi vasut Liptó Szt-Miklós állomására vonatkozó díjtételei f. é. szeptember hó 1-ével hatályon kívül helyeztetnek. Ezen időponttól kezdve egyuttal némely díjtétel emeltetésekkel egybekapcsolat nyomda hiba helyesbítés is lép érvénybe.

Ezen pótlékok példányai a részes vasutak igazgatóságánál megszerezhetők.

*

Az 1889. évi július 10-től érvényes helyi arudijszabás II. rész 1.a füzetéhez f. évi augusztus 15-én a III. pótlék fog megjelenni.

Ezen pótlék a bécsi állomással való forgalomban részenkénti díjváltoztatásokat — egy új — fakéreg szállításra vonatkozó 6. sz. kivételes díjzabást, — Temesvár Józsefváros állomás felvételét bor szállítmányokra érvényes 8-ik kivételes díjzabásba, Nagy-Surány és Toplecz állomások felvételét a 20. sz. kivételes díjzabásba fa- és vasuti talpfaküldeményekre nézve, — végül egy állomás megnevezésének megváltoztatását tartalmazza.

Hirdetések.

3040. sz. I. 1890.

Pályázat.

Tarras községben elhalálozás folytán üresedésbe jutott jegyzői állásra pályázat nyitattik.

Ezen állás 540 frt évi fizetés, szabad lakás, 13 hold és 201 □ öl adómentes föld élvezési javadalmazással lévén összekötve, felhivatnak az ezen állásra pályázók, hogy az 1886. évi XXII. t. cz. 74. §-a értelmében felszerelendő kérvényüket a választást megelőző napig alólírott főszolgabíróhoz nyújtsák be.

A választás f. évi augusztus hó 26-án reggeli 9 órai kezdettel Tarras község házában fog megtartatni.

Kelt Török-Becsén, 1890. évi július hó 27-én. (379—31)

Gróf Bethlen Miklós, főszolgabíró.

338. sz. 1890.

(276 - 1.1)

Meghívó.

A Tamisácz szabályozó és belvízvezető társulat 1890. évi augusztus hó 16-án d. e. 11 órakor Német-Párdány községhez tanács-termében rendes évi közgyűlést tartja, melyre a t. társulati tagok tisztelettel meghivatnak.

Tekintve hogy a társulatra nézve felette fontos ügy: a jelenlegi kölcsön convertálása, a napirenden van, és melyhez az összes szavazatok kétharmada szükséges, felkéretnek a t. társulati tagok, miszerint ezen közgyűlésen minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

A tárgysorozat a következő:

1. A nagym. földmívelésügyi m. királyi ministeriumnak 8971-1890. számú magas leirata, melyszerint ezen társulat mellé ministeri megbízottként Bulyovszky János ministeri főmérnök ur neveztetett ki.

2. Társulati igazgató 1889. évi jelentése.

3. Az 1889. évi számadásnak bemutatása.

4. Az 1891. évi költségelőirányzatnak megállapítása.

5. A jelenlegi kölcsön convertálása céljából a magyar földhitelintézet felveendő újabb kölcsön iránti határozathozatal.

6. Az elnök és alelnök 3 évre választása.

7. A 12 tagból álló választmánynak 3 évre való választása.

8. A 3 tagú számvizsgáló bizottságnak 3 évre való megválasztása.

Párdány, 1890. évi július hó 29. Elnök ur megbízásából: Petrikovits Róbert, társ. igazgató.

3512. sz. kig. 1890.

(253—3.3)

Pályázat.

Torontálmegye perjámosi járásba kebelezett Szent-Péter községében megüritült és évi 400 frt fizetéssel egybekötött segédjegyzői állásra ezennel pályázat nyitattik.

Felhivatnak a pályázni óhajtok, hogy a felszerelt kérvényeiket e. f. évi augusztus hó 8-ig hivatalomhoz henyujtsák, mert a később érkezők figyelembe nem vétetnek.

A választás f. évi augusztus hó 9. d. e. 9 órakor fog Szt-Péter község házában megtartatni.

Perjámos, 1890 július 14.

Gyertyánffy Dénes, főszolgabíró.

3791. sz. kig.

(262 3.2)

Pályázat.

Nagy-Gáj községében betöltetlen községi szülésznői állásnak választás utján ellátására f. évi augusztus hó 9-ének d. e. 9 óráját tűzöm ki, erre a pályázni óhajtok azzal hivatnak fel, hogy kellőleg okmányolt kérvényüket ezen főszolgabíróhoz czimzetten f. évi augusztus hó 8-ig beadhatják.

Fizetés: 90 frt készpénz és minden szülés után 1 frt.

Fizetni képtelenek ingyen látandók el.

Bánlak, 1890. évi július 22. Főszolgabíró szabadságon: Veinrich, szolgabíró.

6961. sz. tlkv. 1890.

(271—1.1)

Árverési hirdetmény.

A nagy-beckereki kir. tszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi a nagy-beckereki kir. ügyészségnek végrehajtható Vlaskalin Vita aracs lakos végrehajtást szenvedő elleni 150 frt 45 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a n.-beckereki kir. tszék kerületében lévő Aracs községi 515. sz. tjkönyvben 581. és 582. hr. sz. belsőség 252 frt kikiáltási árban az ugyanott, 1816. hr. sz. pótkert 367 frt kikiáltási árban; az ugyanott 1497-a. és 1497-b. hrsz. 2 hold 300 □ ölnyi szőlő 700 frt kikiáltási árban 1890. évi október hó 25-ik napján d. e. 10 órakor Aracs község házában megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni.

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kifizetett birtok szükségesét a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árnak 10 százalékát vagyis 25 frt 20 kr., 36 frt 70 kr. és 70 forintot készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyi ministeri rendelet §-ában jelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elösmervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. tszék tlkvi irattárában s Aracs község elöljáróságánál megtekinthetők.

N.-Beckerek, a kir. tszék mint telekkönyvi hatóságnál 1890 június 13. Fornszték. egyes bíró.

2142. szám polg. 1890.

Hirdetmény.

A n.-beckereki kir. törvényszék polgári osztálya mint az 1881. évi 41. t. cz. szerint illetékes birtokbíró részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a temes-bega-völgyi vízszabályzó társulat építési céljaira szükségelt és szerb-bóka község 107, 164, 25, 250, 125, 342, 344, 358, 432, 431, 133, 134, 458, 131, 132, 1001, 136, 35, 337, 361, 337, 339, 335, 340, 353, 350, 349, 326, 55, 212, 446, 723. számú tjkvekben Velyko Stepan, Piszárov Isza, Jurisin Miska, Jurisin Mita és Tyira, Jurisin Alexa, Pálin-

kás Anna, Ilkits Mása, Kaplányi Imre és Farkas Erzsébet, Farkas Kotta, Gyuritsin Glisa, Gyuritsin Isza, Gyuritsin Partenie és társa, Gyuritsin Lázár és társa, Ilievics Sándor, Gyurits Tósa és társa, Petrov Drága és társai, Stumpfágger Lidia, Gyurits Tadea és társai, Eremitis Midin és társai, Urosev Mátá, Urosev Lyuba, Urosev Mátá, Urosev Lyuba, Urosev Mátá és társai, Gyurits Tósa, Rief Péter, Szekulics Tima, Vécsanszki Zsiva, Vécsanszki Vása, Ivanovits Steva és társa, Bóka község, Szubits Záká és társa, Osolits Luka és Ruprecht Erzsébet tulajdonául felvett területekre nézve a kártalanítási eljárás mai napon fentti szám alatt kelt végzésünkkel elrendeltetvén, tárgyalási határidőül 1890. évi augusztus hó 30-ik és következő napjainak mindenkor délelőtti 9 órája Szerb-Bóka községében illetve a kisajátított területek helyszínén (gyülekezési hely Szerb-Bóka község háza) kitűzetett s fogantatására nézve Ivkovits Péter kir. tszéki bíró egy tollnok kíséretében kiküldetett. — Ezen tárgyaláshoz a tlkvi tulajdonosok, a kisajátított és kártalanítandó területekre nyilvánkönyvi jogot nyert érdekeltek, azzal idézettek meg, hogy elmaradásuk az érdemleges határozat hozatalát nem gátolja, továbbá hogy a távollévő és ismeretlen érdekeltek Manojlovits Miklós n.-beckereki ügyvéd személyében kinevezett ügygondnok által lévén képviselendők, a tárgyaláshoz meg nem jelenés és az egyéni külön értesítés netáni elmaradása esetében igazolásnak helye nincsen.

Kelt N.-Beckereken, a kir. tszék mint polg. bíróságnak 1890. évi június hó 13-án tartott üléséből. — Zsiros, elnök. Exler, jegyző. (278 3-1)

1112. sz. kg. 1890. Csenta község elöljáróság.

Árlejtési hirdetmény.

Csenta (Leopoldova) község elöljárósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy egy 10,000 frtra előirányzott községi iskola felépítésére a nyilvános szóbeli és zárt ajánlati árlejtésre határnapul f. é. augusztus hó 7-ik napjának d. e. 9 órája tüzetik ki.

Ezen árlejtésen részt venni óhajtok kötelesek a 10,000 frt kikiáltási árnak 6 százalékát készpénzben óvadékként az árlejtést vezető kezeihez letenni.

Közelebbi feltételek, valamint a tervek és költségvetések a hivatalos órák alatt a községi jegyzői irodában betekintheők.

A zárt és kellő bélyeggel ellátott ajánlatok a szóbeli árlejtés megkezdése előtt az árlejtésvezető kezeihez adandók át, mert később érkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Csentan, 1890. évi július hó 27-én.

Nappholz Gyula,

Vidics Antal,

jegyző. (275—2.1)

bíró.

Legfinomabb
Esonflendpapír
Adria

ÁRA:
DOBOZONKÉNT 1FR.

RIGLER JÓZSEF EDE

levélboríték és papírnemű-gyár

BUDAPEST.

Kapható minden papírüzletben.

Nagy-Beckereken:

Pleitiz Fer. Pál

könyv-, mű-, zenemű-, papír-
és írószer-kereskedésében
Hunyadiutca 10.

6326. szám 1890.

(250-3.3)

Pályázati hirdetés.

Torontál vármegye pancsovai járásába ke-belezett Starcsova községében üresedésbeni bábai állásra újból pályázat hirdettetik s a választás határnapjául f. évi augusztus 12. napjának, d. e. 9 órája a község házához kitétetik.

Felhívtnak tehát mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy oklevelükkel, valamint eddigi szolgálataikról és erkölcsi magaviseletükről, nemkülönben nyelvismeretükről tanuskodó bizonylatokkal felszerelt kérvényüket legkésőbb f. évi augusztus 9-ig alóírotthoz nyujtsák be.

Ezen állás következő javadalmazásokkal jár: a) Évi 60 forint a községi pénztárból, negyedévenként előre fizetve. — b) Szülési eseteknél minden fizetni képes szülőntől 1 frt, fizetni képtelennek ingyen kezelendők. — c) Természetbeni szabadlakás.

Pancsova, 1890 július 8.

Radosavlyevics, főszolgabíró.

Hirdetés.

Kupuszarevics István volt torontál-szigeti (Szakula) lakosnak elhalálózása következtében felhívtnak mindazok kiknek fentnevezett ellen netán valami követelésük volna, igényeiket alóírottnál legkésőbb f. évi augusztus 10-ig bejelenteni sziveskedjék, hogy a hagyatéki eljárás megindítható legyen, s a bejelentések a tárgyalásnál tekintetbe vétethessenek. (272-1.1)

Torontál-Sziget, 1890 július 20 án.

Albel Károly, jegyző.

7635. szám tkvi 1890.

(277-1.1)

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagy-beckereki kir. tvszék mint tkvi hatóság közhírré teszi hogy Kovách Agoston nagy-beckereki lakos végrehajthatónak Popovics Szréje ugys mint Popovics Józsa gondnok Beodrai lakos végrehajtást szenvedő elleni 52 forint tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a n.-beckereki kir. tszék kerületében levő Beodra községi 393. sz. tkvben foglalt 761. 762. hr. sz. 149. össz. sz. ház és 1200 □ öl belteleknek Popovics Józst megillető egy-ötöd része 100 forint 80 kr. 1328., 1410., 1641. és 2797. hr. sz. 12 hold 111 □ öl szántó Popovics Józst megillető egy-ötöd része 467 frt, beodrai 864 sz. tkvben foglalt 278. és 279. hr. sz. 167. össz. sz. alatti 600 □ öl házhely 181 frt kikiáltási árban; tehát a végrehajtáson kívül álló társtulajdonosok Popovics Szréja, kk. Popovics Péra, Arkadia és Dusan jutalék is 1890. évi október hó 3-ik napján d. e. 10 órakor Beodra község házában megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni.

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitézett birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árnak 10 százalékát vagyis 10 frt 8 krt, 46 frt 70 krt és 18 frt 10 krt készpénzben, vagy az 1881: évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyi ministeri rendelet 8. §-ában jelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881: évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni, kivéve végrehajthatót ki bánatpénz letétele nélkül is árverezhető.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatali órák alatt ezen kir. tszék tkvi irattárában és Beodra község házában megtekinthetők.

Kelt a nagy-beckereki kir. tszék tkvi hatóságánál 1890 június hó 30-án Fornszek, egyes bíró.

5631. szám 1890.

(263-3.2)

Pályázat.

Torontál vármegye pancsovai járásához tartozó Dolova községében megüresedett községi orvosi állás betöltésére a választás f. évi augusztus 26-án, d. e. 10 órára tüzetik ki. A pályázni szándékozó orvos-tudor urak sziveskedjék szabályszerűen felszerelt folyamodványukat f. évi augusztus 23-áig hozzám benyújtani.

Évi fizetés 850 forint, de meghatározott ígérettel, hogy 1000 frtra felemeltetni fog, mihelyt a megválasztandó orvos szakavatott, gyakorlatott és szorgalmatosnak bizonyul.

Évi lakbér 120 frt, nappali látogatási díj 20 kr. és éjjeli 40 kr., ellenben a halottkémelés, szegények gyógykezelése, betegiskolás gyermekek részére bizonyítvány kiállítás, valamint a rendőri teendők teljesítése ingyen. — Vény irásáért külön díj fel nem számítható.

A községi lakosok — 6000-et felülmúló számban — szerbek és románok lévén, ezen nyelvek egyikének tudása — mi okmány-nyal igazolandó — az illető pályázónak elsőbbséget biztosít.

Pancsova, 1890 július 18.

Radosavlyevics, főszolgabíró.

Dr. Frankl Miksa

ügyvédi irodája

található

Módoson

Hochecker-féle házban.

Адвокатурина канцеларија

ДР. МИКСА ФРАНКЛОВА

сада је у (251-3.3)

Модосон

у Хоцекеровој кући.

Groszmann Zsigmond

okl. mérnöknek

műszaki irodájában

Nagy-Beckereken

belvizlecsapolási, földmérési, tagosítási, nemkülönben a magasépítészeti körébe tartozó bármilyen munkák utólagos és mérsékelt díjazás mellett elvállaltatnak. (129-52.16)

IRODA: Begasor, Sinkay-féle ház, a gőzhajózási ügynökség mellett.

MOLL SEIDLITZ POR

Tavaszi gyógyítás

Nyári gyógyítás

Őszi gyógyítás

Téli gyógyítás

Csak akkor valódi ha minden dobozon a gyárjegye, egy sas és MOLL A. sokszorosított czege látható.

Gyors gyógyhatásu mákacs gyomor- és altestbajok, gyomorgörcs, nyálk, gyomorférgés, székrekedésnél, májbajok, vértelenség, aranyér és a legkülönfélébb női betegségeknél. Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt.

Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerárában. MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvét mellett, 2 doboznál kevesebb nem küldeték.

Elismerés MOLL A. urhoz Bécsben. Utó foglalkozásomnál az ön Moll-féle Seidlitzporai igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s mindenkorra és szívesen ísten fizesse meg*et mondok érte; ezek a gyomrot jóvá és tót könnyűvé teszik. Tisztelettel

Steinke P. I., lalkész Honnetschlag-ban.

MOLL-FELE FRANCIA BORSZESZ ES SÓ

Csak akkor valódi ha minden üveg MOLL A. védjegyet és aláírását viseli.

Bedörzsölésül sikeres használat köszvény, csúz, mindennemű testfájdalmak és bennlásnál; burogatás alakjában minden sérelem és sebnél, daganatok, gyuladásoknál. Belsőleg vízzel vegyítve hirtelen rosszulért, hányás, kolika és hasmenésnél.

Egy üveg ára használati utasítással 90 kr. o. é. Raktárak az ország minden nevezetes gyógyszerár és anyagkereskedéseiben.

MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvéttel, két üvegnél kevesebb nem küldeték.

Elismerés MOLL A. gyógyszerész urhoz Bécs. Kiváló Moll-féle francia borszesz és sója vidékemen nagy-szerűen működik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segítségére készletet óhajtók tartani magamnál. Mély tisztelettel (265-49)

Hornof, lalkész Micholup-ban.

Legjobb bedörzsölő szer

köszvény csúz

és minden

meghülesi betegségek ellen.

Kapható Nagy-Beckereken: Menezér Lipót, Kellner József és Kovács Sándor gyógyszer. uraknál.

Nagy mező- és Kiállítás Bécs

Május 14-től október 15-ig.
Reggeli 10 órától esti 10 óráig.

erdőgazdaság,
művészet-
és ipar

Park és Rotunda
színes szökőkutakkal.
Este villanyvilágítás.

Rotunda.

Belépti díj 40 kr. — Vasár- és ünnepnapokon 30 kr. — Gyermekek 20 kr. (181 10 10)

2616. szám kig. 1890.

(248 3.3)

Pályázati hirdetés.

A nyugdíjazás folytán megüresült gyűlvészi községi jegyzői állásra, melyvel 530 forint készpénzfizetés, kézbesítési díjak címén 20 forint, napidíjak fejében 60 frt, szabad lakás a hozzátartozó kerttel, ingyen örlés és ingyen tűzifa, fuvarozás és a szabályrendeletileg megállapított munkadíjak vannak mint évi fizetés egybekötve, ezennel pályázat nyitattik és felhívtnak mindazon egyének, kik az 1883 évi I. tez. 6. § ában előírt minősítvényenyl birnak, hogy pályázati folyamodványukat a f. évi augusztus hó 5-én, délelőtt 10 órakor Gyűlvész község helységhezánál megtartandó választást megelőző napig alólírott főszolgabírói hivatalnál annál inkább benyujtsák, mert későbbben érkező folyamodványok tekintetbe vétetni nem fognak.

A pályázóktól megkivántatik, hogy a magyar, német és román nyelvekben jártasak legyenek.

Párdány, 1890 július 5. — Torontálvarmegye párdányi járási főszolgabírói hivatala.

Egy szakavatott

gazdasszony,

ki minden gazdasszonyi teendőben jártas, alkalmazást keres. Felvilágosítást a lap kiadóhivatala ad. (261-2.2)

SCHLICK-féle Vasöntöde és Gépgyár

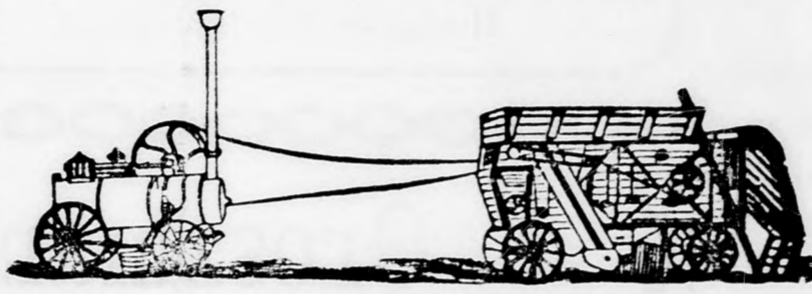
részvénytársaság Budapesten.

Gyár és irodák:
VI., külső váci-ut 1696/99. sz.

Városi iroda és raktár:
VI., Podmaniczky-utca 14. sz.

Ajánlja a cséplési időnyre kitünő szerkezetű (79 18.14)

gőzcséplő-készületeit, locomobiljait és vaskeretű gőzcséplő-gépeit,

továbbá
járgánycséplő-készületeit,
gabonatisztító-rostait
(Baker- és Vidats-rendszer) és
konkolyozóit.

Készletben vannak:

Eredeti kévekötő- és marokrakó aratógépek, eredeti amerikai fűkaszálógépek, szénagyűjtők stb.

SCHLICK-féle szab. 2- és 3-vasu ekék,
szabadalm. Schlick-féle mélyítő-ekék, mélyítő-ekék önvezetékekkel, eredeti Schlick-
és Vidats-féle egyvasu ekék, talajmivelő eszközök, boronák és rögtörők.

Szab. Schlick-féle, Haladás' sorbavető-gépek.

Szóravető-gépek. Takarmánykészítő-gépek, darálók,
morzsolók, örlőmalmok és olajmalom-berendezések.

Legolcsóbb árak. Előnyös fizetési feltételek

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Tessék meggyőződni, hogy

"Zacherlin"

valóban a legkitünőbb szer valamennyi férgek ellen,

mert — mint semmi más szer — meglepő erő és gyorsasággal irtja ki a meglévő férgeket az utolsó nyomig. Vásárlásnál ne tessék magát tévutra vezetetni, hanem kérje a „Zacherlin“-t

üvegekben Zacherl J. névvel.

Sohase vállaljon el ezért nyitva mért porokat vagy csalékony utánzatokat. Ne mulassza azonban semmi esetre sem el, „Zacherlin“-nel egy Zacherlin-takarítót is 30 kr-ért venni, mert ezen ujonnan feltalált szétfúvó-készülék oly szembeötlő többhatást eredményez, hogy az üvegecske tartalmát ugyszólván megháromszorosítja.

Kapható Nagy-Beeskereken: Billitz János, Csada Károly, Haidegger Ödön, Kellner J., Konkoly Lajos, Kohn Márk, Kovács Sándor, Nack Gyula, Prandell Rezső, Ro'sa Béla, Rosa Ignác, Schlesinger G., Schnitzler L. és Zimmerer Antal uraknál. — Torontál-Szécsányban: Kleszky János urnál. (117-6.6)

Nyomatott a kiadó Pleitz Fer. Pálnál Nagy-Beeskereken.